SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje $2.50
Kanadoje ir Lietuvoj $3.00
Pusei metų:
Amerikoje $1.25
Kanadoje ir Lietuvoj $1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 85 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A. Represents over 10,000 Lithuanians in the City of Boston and about 700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.
KAINA 5 CENTAI.

No. 45 So. Boston, Mass., Lapkričio (November) 5 d., 1925 m. Metai XII

Kunigas Kručas pralaimėjo

Gaspadinė laimėjo byla prieš kuniga.

KUN. KUČAS PRITEISTAS GRĄŽINT PAPLAUSKIENEI $2964.

Lawrence, Mass. Spalio 28 d. čionai pasibaigė svarbi ir sensacinga byla Lowellio lietuvių parapijos klebono, kun. Stanislovo Kučo, su ponia Juze Paplauskiene, pirmiau buvusia minėto kunigo gaspadine, kuri dabar gyvena Haverhill, Mass. Moteris skundė kunigą už negrąžinimą jai pinigų, kuriuos, ji sako, buvus paskolinus jam. Paplauskienė laimėjo bylą; džiurė priteisė kun. S. Kučą atmokėti jai $2954.

Bylą negrinėjant buvo iškelta bei bandyta iškelti daug įdomių dalykų sąryšyje kun. Kučo ir ponios Paplauskienės. Moteris nupasakojo, kaip jinai tarnavo pas tą kunigą už gaspadinę, kaip ji paskolino jam $3500, kuriuos jisai pradėdes, nupirkdamas kokius ten šerus.

Kun. Stanislovas Kučas prisipažino teisme, kad jisai buvo paėmęs iš Paplauskienės $2600 nupirkti šėrų; esą ji to prašiusi. Bet toliau kunigas tvirtino, kad jis yra sugrąžinęs pinigus Paplauskienei. Esą neatlyginęs jai tik nuošimčių, bet apie nuošimčius jiedu nieko ir nesitarę. Kun. Kučo pusės liudininkai taipgi tvirtino, kad kunigas yra sugrąžinęs moterei pinigus. Vienok nežiurint to viso, džiurė nusprendė, kad kun. Kučas turi užmokėti Paplauskienei $2964. Tur but džiurė turėjo omeny nuošimtį ir išlaidas teisme, priteisdama 364 dolerius daugiau, negu kunigas prisipažino prie skolos.

Kaip girdėti iš kitų, tai ponia Paplauskienė turi labai daug ko pasakyti apie tą kunigėlį. Lowellio parapijonai esą gana nepasitenkinę, kad jų kunigas buvo tiek neatsargus su buvusia savo gaspadine, kad turėjo nueiti net į teismą, ir tuo teikti lietuviams negražų pavyzdį. Esą į kunigus žiurima, kaipo į liaudies vadus, doros saugotojus, o dabar musų kunigėlis eina į teismus ir dargi esti rastas kaltu.

Orlaivis susidurė su submarinu.

SPETIA, Italija, spalio 28 d. Tai pirma atsitikimas šiuomi bus užrekorduotas žmonijos istorijoje, kur oro "paukštis" susidurė su marių "žuvia" ir toji turėjo žuti. Netoli nuo čionai marėse vienas hydroplanas leidos ant vandens, kuomet toj vietoj submarinas kėlosi į viršų vandens. Orlaivis perkirto submarino periskopą ir submarinas turėjo nuskęsti. Jame buvę jureiviai suspėjo išsigelbėti.

Naujas stebuklas

TURKIJOJE GIMĖ STEBĖTINAS VAIKAS, KURIS SUJDOMINO VISĄ KRAŠTĄ.

Konstantinopolis, spalio 28 d. Lig šiol yra gimę daug visokių nepaprastų kudikių ir privertę tuo pasaulį domėtis gamtos paslaptimis. Bet dar nebuvo tokio atsitikimo, koksai šiomis dienomis pasitaikė Turkijoje.

Vienai Turkijos kaimieteibiednuolei gimė sunus, kuriam ant dešinės blauzdos yra pusmėnulis ir žvaigždė. O pusmėnulis ir žvaigždė yra Turkijos tautiška emblema. Taigi turkiukas apsigimė su tautišku ženklu ant kojos. Turkijos gyventojai labai tuo susidomėję ir daugybė pilgrimų iš tolį ir arti keliauja vaikučio pamatyti. Tamsesni turkai kalba, kad buk tai gimęs jų atpirkėjas ir išvaduotojas, buk jam užaugus nebereikėsią turkams nei dirbti, nei mirti ir tt.

Už

BERLINAS, spalio 28 d. Vokietijos Liaudies partija, kuri Vokietijos valdžioje bei Reichstage turi valdomos reikšmės, priėmė rezoliuciją už Locarno sutartį. Taipgi ji priima Francijos militarišką sutartį su Lenkija ir Čekoslovakija. Tos partijos susirinkime buvo aštriai kritikuojama nacionalistų nusistatymas linkui Lokarno pakto.

Sparčiai auga Rusijos tranzitas per Lietuva

KAUNAS. Prisirinkus del tiesioginio susisiekimo tarp SSSR., Lietuvos ir Vokietijos visai eilei svarbių ir neatidėliojamų klausimų nuo rugsėjo 14 iki spalių m. 4 d. Miunchene įvyko suinteresuotų valstybių konferencija. Joj paruoštos tiesioginio susisiekimo tarifų normos tarp SSR. ir Vokietijos stočių įeinančių į tiesioginį susisiekimą, išvystytos tarifų taisyklrs šio susisiekimo pervežimams, išdirbta tvarka pervežti krovinius specialinėse riedmenyse, t. y. cisternose ir šaldytuvų vagonuose, nustatyta tvarka vežti gyvuliams, paruoštši tarifai pervežimui krovinių tarp SSSR. ir Lietuvos, taip pat ir Klaipėdos uosto.

Rusų delegatų nuomone, prie dabartinės pervežimo per Lietuvą tvarkos tas kelias daug geresnis prekybos susisiekimui, negu kiti geležinkelių — jurų keliai, nes daugely vietų prekes reikia perkrovinėti čia į laivą, čia iš jo vėl į traukiai. Netrukus prasidės SSSR. javų išvežimas į užsienį. Del to numatomas didelis tranzitas per Lietuvą.

KAUNAS. Paskutiniuoju laiku sparčiai auga prekių tranzitas per Lietuvą iš Vokietijos į SSSR. ir atgal. Nuo rugsėjo 20 iki spalių m. 4 d. iš SSSR. į Vokietiją praėjo tranzitu 85 vagonai, o iš Vokietijos į SSR. — 125 vagonai krovinių. Paskutinėmis dienomis iš SSSR. į Vokietiją vežamų prekių pradeda eiti po 15 -18 vagonų per dieną.

Darbininkai laimėjo

BRUSELIS, Belgija. Belgijos angliakasiai buvo pasirengę išeiti streikuoti, bet pagaliau streikas tapo laikinai atidėtas. Nes darbdaviai sutiko pakelti darbininkų algas 5 nuošimčiais ateinančiam mėnesiui. Kad padarius daugiau anglies biznio, Belgijos valdžia prižadėjo pirkti 50,000 tonų anglies kas mėnesiu gelžkeliams. Lig šiol ta spraga buvo užkimšama Vokietijos reparacijos gabiniais.

Mussolini pareiškimas.

MILANAS, spalio 28 d. Italijos diktatorius, premjeras Mussolini šį vakarą pareiškė pasauliui, kad fašistai valdysią Italiją iki jie spėka nebusią nuversti. Fašistai dabar turėjo Italijoje paminėjimą trejų metų sukaktuvių jų rėžimo. Trys metai atgal jie be kraujo praliejimo paėmė Italijos valdžią į savo rankas.

Norėjo išmesti iš Lygos

BUDAPESTAS, spalio 30 d. Tautų Lygos atstovai norėjo balsuoti, kad Ungarija išsitrauktų iš Tautų Lygos dėl to, kad ji padariusi nemalonumo Lygai dėl mažumų, kurios turi padavusios skundus prieš Ungariją. Buvo jau įnešta ir paremta reikalauti Ungarijos išsitraukti, bet Premjeras, grafas Bethlelen perkalbėjo dalyvius nuo balsavimo, nurodydamas prastas puses tokio Tautų Lygos pasielgimo.

Atrado dingusi miestą

MASKVA. Netoli Šikovo pakraščio Kaspijaniškose marėse atrasta nuskendęs miestas. Bolševikų jureivių kapitonas Aleksis Atjevas pamatė tą miestą spalio 28 d., š. m. Buvo graži, saulėta diena ir tyram marių vandenyje buvo galima giliai matyti. Esą augšti murai tebestovi marių dugne, kaip stovėję, matosi gatvės. Esanti senobinė aziastiška architektura. Esą gerai pasilikę keliai, kurie veda į Baku fortus. Archeologistai mano, kad tai bus žuvęs Kharadasheger miestas, kuris šimtmečiai atgal galėjo buti paskandintas žemės drebėjimo.

MUSŲ MIKAS.

Tai ir vėl kompozitorius Mikas Petrauskas su mumis. Jisai atvyko šį kartą su koncertų maršrutu aplankyti lietuvių kolionijas. Mikas rašo mums, jog turįs prirengęs pilnai naują programą. Jo koncertuose bus dainuojama višos naujos, Amerikos lietuviams dar negirdėtos dainos. Pirmas jo koncertas bus Chicagoje, lapkričio 11 d., antras Detroite, lapkričio 21 d. Toliau bus ir kitose lietuvių kolonijose Miko Petrausko koncertai.

Mes sveikiname Miką Petrauską laimingai atvykusį vėl mus aplankyti ir linkime geriausio pasisekimo jo koncertuose!

Kita bolševikų šunybė

RUSIJOS MUŽIKAI PRIVERČIAMI AUGINTI SVETIMUS VAIKUS.

Maskva, lapkr. 2 d. Rusijoje įsiviešpatavo tokia baisi betvarkė šeimyninio gyvenimo, kad priviso daugybė našlaičių, arba tėvų paliktų kudikių "Dievo globai". Daugelis merginų ir net vedusių miesto žmonių, susilaukę mažučio, neaugina jį, bet nuneša į valdžios užlaikomas prieglaudas, kuriose vaikučiai anaip tol negauna tinkamo prižiurėjimo bei išauklėjimo. Ant galo tie nelaimingi per didelį kiekį ir prasto prižiurėjimo nebegaiėjo gauti. Sovietų valdžia galop pamatė, kad velnias iš to išeis ir pradėjo galvoti naują skymą. Na, ir sugalvojo, ėmė praleido įstatymą, kad ukininkai, kaimiečiai įsakymu turi paimti tuos miesto žmonių paliktus vaikus auklėti. Taigi, dabar nori, ar nenori, kiekviena sodžiaus šeimyna turės pasiimti du našlaičiu auginti. Valdžia žada teiktį pagelbos, tačiau Rusijos ukininkai turi jau perdaug ir savo vaikų. Todėl toksai Sovietų valdžios vertimas, pastato Rusijos gyventojus į nemaloniausią padėtį.

7 žuvė; 25 sužeisti.

NAHUNTA, Ga., lapkričio 2 d. Šiandie čionai 7 vaikai tapo užmušti ir 25 sunkiai sužeisti, traukiniui užvažiavus ant buso. Vaikai buvo vežami į mokyklą. Važiuojant skersai gelžkelio, greitas traukinys ant jų buso užbėgo. Nelaimę patikę vaikučiai yra tarp 10 ir 14 metų amžiaus.

Kaip jis prarado mylima

VYRAS NETEKO ATMINTIES; GAVO BOLE PER GALVĄ IR VĖL ATGAVO.

Westerly, R. I., lapkričio 2 d. Su Harold Mecklin čionai atsitiko nepaprastas dalykas. Daugiau kaip metai atgal jisai sutiko automobilio nelaimę, kurios dėlei neteko atminties. Iš ligoninės išėjęs, jisai nieko nebežinojo apie savo praeitį; pradėjo dirbti ant farmų ir daužės vieta iš vietos po Pietų kraštą daugiau kaip metus. Šiomis dienomis bolę bežaidžiant, jam bolė pataikė į galvą, ir tuojau jisai atgavo savo atmintį — atsiminė, kad čia jis turi palikęs savo mylimą merginą ir biznį. Veikiai sugrįžo namo, bet jo mergina jau buvo ištekėjus už kito vyro. Mecklin dabar gailisi, kad atgavo atmintį praeities ir tuo susilaukė sau didelio skausmo. Jo pažįstamim manė, kad jis bus kur žuvęs; taip manė ir jo mergina.

Užpuolo fašistus.

NEW YORK, spalio 28 d. Apie keturių šimtų minia, sakoma buk tai Anti-fašistinės draugijos nariai, šį vakarą puolo Italų fašistų draugiją, kuri čionai Pensylvanijos viešbutyje laikė savo susirinkimą, bei turėjo pietus. Fašistų dalyvavo apie 600. Policijos rezervas sulaikė puolikus. Policistams teko pavartoti net buožes; dalyvavo 250 policistų bei detektyvų. Paskui jie pasiliko saugoti viešbučio, kad nebutų bandyta antras puolimas.

Bulgarai puola graikus.

LONDONAS, spalio 28 d. Pranešama, kad kai vakar vakare Bulgarų kareivių pulkai puolę graikų sargibinius. Graikai pasipriešinę ir susirėmimas tęsės visą naktį. Pasekmėje tapo daug užmuštų ir sužeistų iš abiejų pusių. Graikijoje esąs pilnas karinis upas. Piliečiai paroduoją gatvėmis ir kerštingai šukauja prieš bulgarus. Tautų Lyga deda pastangų išvengti Balkanų karą.

Užgriebė komunistinės literaturos

PARYŽIUS. Bolševikai iš Maskvos deda daug pastangų platinti bolševizmą Francijoje, bet nelabai jiem sekasi. Štai spalio 28 d. valdžia čionai nemažai susekė ir konfiskavo bolševistinės literaturos, kuri buvo parašyta trijose kalbose, butent anglų, francuzų ir rusų.

Užpludo Palermą

PALERMO, Sicilija. Didelė audra marėmis užliejo dalį Palermo miesto. Tas atsitiko spalio 28 d. Esą sunaikinta daug namų ir padaryta nemažai nuostolių.

Didelė betvarkė kalėjime

Sargai pašalinti. Valstijos kariuomenė saugo kalėjimą. Žmonės susirupinę.

THOMSANTON, Me., spalio 28 d. Šį vakarą Maine valstijos gubernatorius atsiuntė valstijos kariuomenę čionai saugoti valstijos kalėjimą, kad kaliniai nebandytų išsilaužti laukan. Dvidešimts vienas kalėjimo prižiurėtojų tapo pašalinti iš vietos. Tik trys palikti. Kaliniai turi padavę oficialiams visokios rušies afideivitų, kuriuose nurodoma ir aikštėn iškeliama buvusi begalo didelė kalėjimo betvarkė.

Skunduose nurodoma, kad vienas žmogžudys, kuris čia sėdi nuteistas visam gyvenimui, buvęs kalėjime "naujos rėžimos" diktatorius. Esą jis turėjęs raktus į kitų kalinių kameras ir diktavęs kitiems. Kai kurie kaliniai esą galėję nueiti pas moteris kalines ir turėti lytiško susinešimo. Kaliniai esą vartoję svaiginančius gėrimus, narkotikus, gembleriavę, kai kurie galėdavę išeiti į miestą ir tt. Esą buvo daroma iš kalėjimo prižiurėtojų pusės diskriminacija tykibiniu atžvilgiu. Vienas katalikas kalinys galėjęs pasilaikyti sau net $15, kuriuos jis buvo iš ko ten gavęs; o protestantas negalėjęs pasilaikyti nė 15 centų, kuriuos jam davęs vienas kalėjimo lankytojas už čeverykų nuvalymą. Toliau kalėjimo viršininkai norėję, kad valstija mokėtų kaliniams algas už jų darbą, bet tas buvęs sulaikyta per valstijos advokatą.

Pagaliau bandoma tvarką atsteigti tame kalėjime.

Truksta $28,000.

Worcester, Mass. Spalio 30 d. Tik dabar Charlton miestelio auditoriai pabaigė tyrinėjimą ir surado, kad miesto kasoje truksta $28,000, kuriuos bus išpustijęs buvęs miesto kasierius Harris M. Dodge. Rugsėjo 2 d. jisai sudegino miesto rekordus ir pats nusišovė, pamatęs auditorius ateinant patikrinti kasos. Po tuo incidentu auditoriai dirbo lig šiol, kol viską sužiurėjo, kas buvo vedama miesto kasieriaus.

Pagimdė keturis metų laike.

MANITOWOC, Wis. Viena ponia vardu Henry Maas, iš Maplę Grove miestuko, pagimdė keturis kudikius laike metų. Pirmiau ji pagimdė vieną, o spalio 31 d. pagimdė tris, kas ir padaro keturius. Matyt, ji rupinasi, kad neišsyktų jų šeimynos pavardė.

KIEVAS, Rusija. Spalio 31 d. čionai tapo miriop pasmerkti keturi žmonės, kurie šnipinėję Lenkijos naudai. Jų tarpe yra viena moteris. Esą tie žmonės teikė informacijų apie sovietų kariuomenę, gelžkelius ir tt. vienam Lenkijos oficieriui, kuris čia gyvenęs be sovietų valdžios žinios.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ

Prie 15 kp., Bridgeport, Conn.: Kazys Mockus.

Prie 64 kp., Binghamton, N. Y.: Pranas Bočkauskas.

Prie 88 kp., McKees Rock, Pa.: Vincas Dambrauskas, Jonas Kačinskas, Jurgis Stanulis.

AUKOS SANDARAI

A. L. T. Sandaros 2-ras Apskritys paaukojo Sandaros Centro reikalams $100.

Varde Sandaros Centro valdybos tariu Conn. Sandariečiams širdingą ačiu už tokią gausią auką.

AUKA SANDAROS NUOSAVO NAMO ĮSIGIJIMUI.

Conn. Sandariečių 2-ras Apskritys suteikdamas gausias aukas Sandarai ir Politiniui Iždui, taipgi nepamiršo ir Sandarai namo įsigijimo reikalinguma. Sykiu su minėtomis aukomis prisiuntė ir Namo Fondan $35.00. Minėta suma yra perduota Namo Fondo sekretoriui p. S. Mockui.

PASISKUBINKITE

Pereitą kartą buvau priminęs, kad Sandaros Kalendorius 1926 metams jau spaudoje. Gi šį kartą turiu priminti biznieriams ir apgarsinimų rinkėjam, kad visi apgarsinimai norinti įdėti į Kalendorių, butinai turi buti prisiųsti arba priduoti nevėliau kaip lapkričio 20 d. Tad biznieriai ir Sandariečiai, kurie renkate apgarsinimus tai įsitėmykite ir pasistengkite iki minėtai dienai visus surinktus skelbimus prisiųsti.

A.L.T.S. sek. K. J. Paulauskas

AUKOS POLITINIUI IŽDUI

Atsižvelgiant į klerikalų reakciją Lietuvoje, Lietuvių Politinis Iždas, kuris yra pasiryžęs gelbėti Valstiečiams Liaudininkams, kovoje su klerikalų sauvalėmis, kasdien gauna vis daugiau ir daugiau paramos kaip nuo Sandariečių taip ir nuo pažangiosios Amerikos lietuvių visuomenės.

Šią savaitę prisiųsta aukos sekančiai: Sandaros 35 kp. Racine, Wis. $10.42; Sandaros 2-ras Apskritys, $15.00.

Širdingai tariame ačiu už gausias aukas ir tikime, kad ir ateityje Politinis Iždas ras tinkamos paramos kovoje už Lietuvos demokratinę laisvę ir piliečių teisių apgynimą. Politinio Iždo valdyba:

S. K. Grišius, pirm.

K. J. Paulauskas, sekr.

Kliutys Sandariečiams bujoti.

Sandara graži ir stipri organizacija, bet galėtų buti dar stipresnė ir gražesnė. Viena iš svarbiausių kliučių, trukdančių Sandaros augimui, buvo permatyta pereitame Sandaros seime, bet neapeita. Tai —nedalyvavimas šios šalies politikoje. Tą kliutį pastebėjo ir Sandariečių svečias, p. Makauskas, atsilankęs čionai. Socialistai tame klausime toliau yra nužengę, nes jie sykiu su amerikonais, dalyvavo politikoje ir rinkimuose. Dabar jų rolė sumažėjusi ir veik visai dingusi.

Amerikoje yra dvi partijos, su kuriomis tenka politikoje skaitytis: demokratų ir republikonų. Del to tuli Sasdariečiai ir stoja, kad nereikia visai dalyvauti šio krašto politikoje. Vienok, ta mintis klaidinga. Jie sako, vienur miestuose stipresni demokratai, kitur republikonai. Jei Sandara rems demokratus, tai lietuviai galės nieko nelaimėti ten, kur valdžia republikonų rankose.

Bet Sandara yra organizacija, paremta kuopų pagrindu. Kuopos gi yra autonomiškos. Jei kur matyti, kad veikiant su republikonais išeis daugiau naudos lietuviams, ten kuopa gali veikti su republikonais. O ten, kur demokratai turi galią, ten reikia draugauti su jais. Mes, savo spėkomis, juk nepakreipsime galios svarstyklių nei į šen, nei į ten.

Veikimas vietos politikoje, visų pirmiausia, pritrauktų tą, apie kurį mes senai dusaujame, kaip katinai apie lašinius —tai musų jaunimą, kuris išėjo in sportininkų kelinių ir nori veikti ką rimtesnio. Pritrauksime profesionalus, ypatingai advokatus, kurie, su lietuvių-sandariečių pagelba, galės įeiti į valdvietes, ir pagelbėti savo tautiečiams, kaip gelbsti žydai, airiai ir kitų tautų valdininkai reikale. Sandaros kuopos, veikdamos politikoje, įgis draugų ir daugiau pritarimo visuomenėj, kuri dabar smarkiai amerikonizuojasi ir imasi pilietines popieras. Visoki "neprigulmingi piliečių kiubai" galėtų prisidėti prie Sandaros kuopų ir veikti. Štai, nesenai Cliffside, N. J. susitvėrė tokis kliubas, vien delto, kad vietinė Sandaros kuopa visai nedalyvauja vietinėje politikoje, o dalyvauti reikia ir yra pilietinės medžiagos.

Tarp kitų politikos patogumų, svarbiausia yra gavimas valdviečių. Tas valdvietes užima dabar įvairių tautų amerikonai, kurie senai turi politiškus kliubus ir veikia politikoje. Kodel lietuviai negali buti miestų raštininkais, šerifais, teisėjais, aldermonais, inspektoriais, ir tam panašiai? Kitas lietuvis tose vietose pasirodytų kur kas gabesnis už svetimtautį. Bet, tokių vietų lietuviai negaus kol jie nebus politiškai organizuoti ir neveiks kaipo bendra piliečių masė, galinti statyti savo sąlygas ir siekti laimėjimų.

Dabartinis Sandaros programas nepilnas be dalyvavimo Amerikos savyvaldybų, miestų ir visos šalies politikoj. Sandariečiai, norėdami veikti politikoje, yra priversti atskirtai organizuotis, skaldyti spėkas, kaip daroma Newarke, Brooklyne, Baltimorėje, Cliffside ir daugely kitų kolonijų. Čia yra proga prieiti prie didesnio skaičiaus lietuvių piliečių, nusistačiusių čia gyvent ir veikti. Iš to nauda ne tik Sandarai, bet ir lietuvių tautai.

Vyt. Širvydas.

DEL SANDARIEČIŲ SKAIČIAUS

"Sandaros" nr. 43 pacituota žinutė iš "Kelio", kuris savu keliu pacitavo iš "Trimito" mano tulas dalis paskaitos, turėtos Kaune, kurioje citatoje "Kelias" padarė negeistiną zeceriška klaidą, apleisdamas skaitlinę O. Tikriausiai yra parašęs "Trimitas" mano tvirtinimą, jog Amerikoje palei partines sroves mes galim (apytikriai) skaityti savo vientaučių šiaip: krikščionių 50%, Sandariečių 30%, ,komunistų 15% ir socialistų 5%, kas ir sudaro 100 musų išeivijos nuošimčių.

Suprantama, kad šie mano imti daviniai yra paviršutiniai.

Tuo patenkinu "Sandaros" paklausimą. **J. O. Širvydas.**

KALĖDŲ DIEDUKAS.

Pereitame "Sandaros" num. Sandaros ir Politinio Iždo valdybos pranešė, kad Sandariečius aplankyti pasiuntė "Kalėdų dieduką."

Dabar žiurėsime, kurie Sandariečiai į dieduko maišą daugiau įdės.

Sandarietis.

CLIFFSIDE, N. J.

Bus Sandariečių prakalbos

Vietinė Sandaros 45 kp. rengia prakalbas nedėlioj, lapkričio 15 d., 3 val. po pietų. Butų gerai, kad į šias prakalbas atsilankytų publikos kodaugiausiai, nes bus puikųs kalbėtojai: kalbės "Tėvynės" redaktorius S. E. Vitaitis, ir "Vienybės" redaktorius J. O. Širvydas. Kadangi tą pačią dieną pripuola minėtos kp. mitingas; tad kurie priklauso prie kp., malonėkite ateiti nevėilau, kaip 2 P. M., nes prakalbos prasidės kaip 3 P. M. Taipgi, kas turite naujų narių, atsiveskite prisirašyti prie Sandaros. Bus priimami be skirtumo lyties, vyrai ar moterys.

Reikia pasakyt, kad šiuomi laiku Cliffside Lietuviai sujudo ir matomai ateityje veiks iš vieno. Tas yra labai gražu ir naudinga dėl musų pačių. Mes pasirodysime svetimtaučių akyse, kad mes esam lietuviai, o ne paliokai ar koki rusai. Tą buvo galima matyt per virš minėto kliubo balių, kur majoras pasakė: "Lithuanian Citizens Independent Club". To pirma nebuvo.

Sandarietis.

Laiškas iš Maskvos.

Vienas amerikietis gavo laišką kuriame rašoma:

Tai jau rašau Jums iš Lietuvos, mielas broleli. Laimingai pasprukom iš Rusijos ir jau baigiame susisukti savo lizdelį Lietuvoje. Nors mano vyras yra rusas ir neapsipratęs su Lietuvos gyvenimu ir nors ir Lietuvoje ne kažin koks gyvenimas, bet jis ir aš ir musų vaikeliai, visi džiaugiasmiasi didžiausiu džiaugsmu, pasprukę iš bolševikų nagų.

Ilgai man teko Rusijoje išgyventi ir visko pamatyti. Ir savo priešui nevelyčiau to patirti ką aš patyriau, gyvendama Maskvoje. Kas atsitiko su Rusija, sunku suprasti tam žmogui, kuris nėra matęs to viso, kas ten dedasi. Tai tik juokai pasakoti kad buk valdžia esanti iš tų pačių žmonių darbininkų. Vargšai darbininkai, jie liko skaudžiai apgauti ir užsitraukė ant savo sprandų bėdas, vargus ir nelaisvę. Kiekvienas bijosi žodį pratarti, nes jam grasina mirtis. Mano vyro brolis taip pat buvo Amerikoje ir grįžo Rusijon 1921 metais. Amerikoje budamas prigulėjo komunistų partijoje. Bet kada grįžo į Rusiją, tai kiek laiko pabuvęs išsirašė iš partijos ir sakydavo, kad leistų dabartės mane į Ameriką, tai aš pirmutinis sudaužyčiau snukį komunistų agitatoriams.

Buvo žadėta bežemiams žemės, bet jie jos negavo. Tik keli dvarai tapo išdalinti, o kiti paliko valdžios nuosavybe ir bežemiai tuose dvaruose turi dirbti pikčau už kokius vergus.

Negali sulyginti Lietuvos su Rusija. Čionai jautiesi, kad gyveni sau ir nebijai kalbėti apie tai, kas tau patinka, arba nepatinka. Todėl labai smagu kad pavyko sugrįšti į savo tėviškę.

KAM ŠIADIENA LIETUVOJ GERA GYVENTI.

I. Darbininkai. II. Valdininkai. II. Ukininkai. IV. Pramonininkai ir prekybininkai. V Dvasininkai.

Štai klausimas, kuris interesuoja kiekvieną — ne tik Lietuvoj besigrumiantį del geresnės gyvenimo buities, bet ir amerikietį, brolį — lietuvį gyvenantį už plačiojo okeano. Todel pasiryžau šį klausimą bent trumpais bruožais apibudinti. Kad į šį klausimą butų galima tinkamas atsakas duoti, reikia peržvelgti visas Lietuvos gyventojų gyvenimo sąlygas ir pragyvenimo šaltinius, tada tai pamatysime "Kam šiandieną Lietuvoj gera gyventi".

I.

Šiandieną Lietuvos darbininkas gyvena nepavydėtinose sąlygose, o ypatingai miestų darbininkai. Butų stokos dėlei ypatingai Kaune, gyvena susikimšę po kelias šeimynas ankštuose kambariuose, kas, žinoma, turi blogos įtekmės ne tik higienos atžvilgiu, bet ir dorovės — mažta sveikatingumas ir doroningumas.

Dienos uždarbis, vidutiniai ėmus, vos tik seka: vyro —6-8 lit., moters — 4..6 lit., o prabyvenimo minimumas vienam mėnesiui vienam žmogui 130 litų, o kur butas, rubai ir kiti gyvenimo reikmenys? Lauko darbininkai dirbantieji padieniais darbymečio laiku vyras gauna dienai — 4-6 lit., moteris 2-4 lit., o nedarbymečii laiku ir to negauna; darbininkas tarnaujantis pas ukininką ištisus metus: vaikėzas gauna 500-800 litų, mergaitė 300-400 lit. Taigi tariant prieš akis tokį uždarbį ir tokias pragyvenimo sąlygas, aišku, kad šiandieną darbininkas Lietuvoj negali dar naudotis šviesesniu gyvenimu, kaip kad naudojasi Anglijos, Amerikos ir kitų kraštų darbininkai, o turi skursti be kovodamas žudbutinėje kovoje del duonos kąsnio, vien tik minimaliai patenkindamas neatbutinus gyvybei palaikyti reikalus. Todel nenuostobu, kad išgirdę agentų gražius žodelius apie žadamą geresnį pragyvenimą Prancuzijoj, pradėjo šimtais važiuoti iš provincijos Kaunan emigracijos biuran, kad užsiregistruotų išvažiuoti į Prancuziją. Tikėdamasi uždirbsią skatiką ir sudarysią žmoniškesnes pragyvenimo sąlygas. Bet, dėja, apsivylė ir skaudžiai apsivylė. Štai, kaip paduoda "Lietuvos" Nr. 220, pareiškia, patys emigrantai pabėgę iš nepakenčiamų sąlygų, musų atstovybei Paryžiuje.

Vladas Baronas, gimęs Vilniuje, gyvenęs Kaune, vedęs: žmona ir vaikai likę Kaune; pareiškė štai ką: "Laikau nesulaužęs kontrakto, kadangi jame parašyta, kad darbininkai bus talpinami į atskirus kambarius po kelis žmones. Mane paguldė arklydėje. Jei bučiau ilgiau pagyvenęs, butų parazitai suėdę, ir bučiau džiovą gavęs nuo smarvės, nuo mėšlo, nuo arklių prakaito. Netikiu, kad prancuzų sanitorinės taisyklės leistų darbininkus taip užlaikyti. Su toklu valgiu negalima gyventi prie taip sunkaus darbo — nuo tamsos iki tamsai. Rytą šaltas valgis ir su vis mažai. Šeštadienį iš ryto mėsa visai smirdėjo. Patys prancuzų darbininkai pauostę raukėsi. Tokiomis sąlygomis nesutinku toliau dirbti. Važiavau norėdamas atsiimti ir žmoną pas save, bet pamačiau, kad tai visiškai negalima. Jei kalbėti apie nuostolius, tai man padarė dar didesnius, mano sveikata nusilpnėjo nuo menko valgio ir dabar dar krutinę tebesopa. Esu tikras, kad visi atvažiavę pabėgs. Geriau buvau užlaikomas Vokietijoj nelaisvėje." Panašių pareiškimų yra daugybės ir dar daugiau sutinkame spaudoje konstatuojant nepakenčiamas sąlygas musų emigrantų Prancuzijoj.

To skurdo pasekmės dalinai yra tame, kad šiandieną darbininkas Lietuvoj menkai organizuotas, silpnai susispietęs į profesines sąjungas, kurios galėtų kovoti darbininkų naudai, kaip lygus prieš lygų su darbdaviu, kaip kad daro kitų kraštų darbininkai: ypatingai to truksta žemės darbo darbininkams, kurie šiandieną yra visai neorganizuoti ir savo darbo jėga betarpiai pardavinėja darbdaviui, žinoma, kas išeina darbininkų nenaudai. Bet iš antros šalies, kalbant apie darbininkų profesines sąjungas ir panašias organizacijas, steigiamas savo ekonominę butį pagerinimo tikslais — šiandieną Lietuvoj, kunigų diktaturai esant, yra persekiojima, jųjų (organizaciją) veikimas trukdoma, išskiriant tas, kurios kunigų yra vadovaujamos, nes šiandieną kunigas Lietuvoj yra tuo, kuo Sovietų Rusijoj komunistas ir jau ne kunigo pareigas eina, bet tikriau sakant— šnipo. Ir ištikrųjų, jei tave "kuningėlis" sušnipinės, kad esi, taip sakant, "bedievis", tai gimnazistas busi išmestas iš gimnazijos, mokytojas nusto mokytojavęs, valdininkas valdininkavęs, darbininkas nebeteksi darbo, o ukininkui nieko negalėdamas padaryti, kad ir grąsinimu neduosias išrišmo — iškeikia viešai iš sakyklos. Bet kur čia aprašysi visur "juodosius" kunigų "darbelius", nes ne šio straipsnio tikslas. Ir dalinai darbininkas skursta del to, kad dabartinė valdžia mažai tesirupina jųjų reikalais — tiek įstatydavystės, tiek palankumo keliu.

Taip tai atrodo, bendrais bruožais imant, šiandieninė darbininko padėtis Lietuvoj.

II.

Pažvelgę į valdininkų gyvenimą ir čia paamtysime nemažesnį skurdą, nes vidutinai ėmus, daugumos valdininkų algos sukasi apie 400 litų mėnesiui, aišku, kad su tokia alga valdininkas su šeima gali vos tik pragyventi, o apie įstaigesnį gyvenimą netenka ir svajoti; žinoma, išskiriant aukštuosius valdininkus, kurie turi "šiltas" vietas. Mat, aukštųjų kategorijų valdininkų vietos palyginant su žemesniosiomis, pelningai aprupintos, dėka protekcijai, nors dažniausia ir nėra toms vietoms pribrendę, bet tas nesvarbu šiandieną Lietuvoj — bile tik savo žmogus, kad ir kurpius departamento direktorius. Už tai nieko nuostabaus, kad šiandieną norėdamas valdiškon įstaigon vietą gauti, turi turėti kokio nors klebono rekomendacijas, o kitaip apie tarnybą ir nesvajoti, nes tavęs neklaus ką tu moki ir kur mokinais ir dirbai, bet ką turi pažįstamų iš dvasiškijos ir kas tave rekomenduoja.

Taigi tokiai padėčiai esant aukštųjų kategorijų valdininkai per nelyg gerai gyvena, o žemesniųjų skursta, ir daug valdininkų aukštesniu išsilavinimu turi skursti žemesnes vietas užimdami ir tik del to, kad nepučia į kunigišką birbynę.

III.

Šiandieną ukininkas irgi krapšto pakaušį nežinodamas iš kur litų traukti neatidėliojamiems ukio reikalams, nes visi ukio gaminiai pigųs, ypatingai gyvuliai — krautuvėje viskas brangu, o jei dar sunus eina mokslus, o dukterei reikia pasogą duoti, tai ukininkui visai trumpai, taigi, šiandie Lietuvoj, jei kuris ukininkas sugeba galus su galais suvesti, tai sakoma, kad tas ukininkas moka ukininkauti.

Taigi suėmus visą kartu matome, kad ukininkų padėtis litų atžvilgiu — prasta. Už tai daugiausia ukininko veidą pamatysi apsiniaukusį, kaž kokio pesimistinio upo prislėgtą ir iš visko matyti, kad iš dabartinės valdžos nieko gera nesitiki.

IV.

Pramonininkai gyvena neblogai, nors daug kritingų momentų tenka pergyventi, nuo kurių gręsia įmonės bankrotas, bet vis dėl to gyvena taip, kad savo įmonę gali plėsti.

Pirkliai, palyginant su kitomis klasėmis, gyvena gerai, o ypatingai stambieji.

V.

Pagaliau tenka pažvelgti bendrais bruožais dvasiškijos pragyvenimo šaltinius ir sąlygas.

Jau yra visiems gerai žinoma, kad kademų valdžia kuningams asignuoja milijonus litų, kaipo atlyginimą už patarnavimą tikentiesiems, reiškia kunigams Lietuvoje mokamos algos, bet tai nebutų nieko nuostabaus, jei jie tuo pasitenkintų. Bet kur tau: ima už krikštą, už palaidojimą, už šliubą, o kur mišios! Ogi dirba dar polivarkus ir, be to, rudeniop važinėja pakiemiais kalėdodami, o ar maža prisikalėdojai! Už tai neveltui šiandie klebonijos virto girtuoklystės, lėbavimo skleidimo įstaigos, saryši su tuo ir kitokių nemoralybių.

Kunigai gyvendami arti liaudies, turėdami artimų santykių, ryšių su ja, turėtų buti pavyzdžiais moralio gyvenimo, o ne priešingai, nes ir šiandieną dar kunigėlis kaį kuriems kaimečiams turi hipnotizuojančios galios: už tai nemato, ar nesupranta, kad kunigėlis beria tamsuoliui į akis smėlio saują, kad nematytų jo blogųjų darbų ir aklai tikėtų jo pomirtiniais pažadais atiduodamas jam žmogelis kruvinu prakaitu uždirbtą skatiką, kad nuvestų jo dušią išganyman, o vienok pats kunigėlis tiems monams senai jau nebetiki ir skęsta gyvenimo linksmybėse prisidengdamas šventumu. Ir visa tai matyti iš šiandieninės kunigų vedamos politikos, kad kunigams nerupi liaudies švietimas ir josios geresnė ateitis, bile tik jiems gerai, o liaudis tevarsgta ir teskendėja prietarų klane, nes kunigai gerai žino, juo liaudis bus apšviesesnė, kulturingesnė, juo jiems bus blogiau gyventi, nes susipratęs, savistoviai mąstąs žmogus nesiduos kunigo už nosies vedžiojamas. Taigi, kad užkirstų kelią teisybei ir galėtų savo juodus darbus paslėpti — išleido spaudos įstatymą, pamindami po kojų konstituciją, kurią patys prieš keletą metų savo ranka pasirašė ir prisiekė jos laikytis ir ginti ją. Tas judosiškas kademų pasielgimas liks stambiomis raidėmis užrašytas Lietuvos istorijon, kad primintų ainiams, kokius darbus yra dirbę "kunigėliai". Žodžiu, šiandie Lietuvoj kunigėlis, rusų žodžiais betariant "Car i Bog".

Tad matome, kad geriausia, linksmiausia ir laisviausia šiandie Lietuvoj gyventi — dvasiškiai, o kitiems, ypatingai laisvesnių pažiurų žmonėms, tik gyvenimo puotos stalo trupiniai tetenka. Čia jau nenormalus gyvenimo reiškinys, kad vieni lėbauja, o kiti skursta, vieni tikri sunus, o kiti lygbutų posuniai. **J. B.**

Tamangas.

Vertė **Liekno Murgas.**

(Tąsa)

Jo liudnos, bet ramios akys žvalgėsi po plačią juros aplinkregę, kurį apsupo laivą; paskui atsigulė, arba, geriau sakant, persibloškė ant denio, net nesivargindamas su retežių tinkamesnėn vieton perkėlimu. Ledoksas rukydamas pypkę, ramiai sau sėdėjo užpakalyj Tamango ant kvatierdenio. Netoli jo stovėjo Ayche laikydama ant rankų tacą su buteliais, kuriuos gatavai turėjo del išpylimo ant jo pareikalavimo. Vietoje retežių ji dėvėjo mėlyno kartuno sijoną ir puikius marokino skuros čeverykus, kas aiškiai parodė, jog jinai užėmė garbingą poziciją kapitono naminėj draugystėj. Kaip tiktai Tamangas pamatė ją, tuojaus suriko, ir su dideliu smarkumu pašokęs pribėgo prie kvatierdienjo pirmiau, negu jurininkai budami sargyboj, galėjo sulaikyti tokį baisų jureiviškos disciplinos sulaužymą.

— Aychė! — jis šaukė, iškeldamas balsą. Aychė net kruptelėjo iš išgąsčio, — Ar tu manai, kad baltųjų žmonių žemėje nėra "Mama Jumbo"?

Jurininkai iškėlę lazdas leidosi link kvatierdenio, bet jis ramiai sunėrė rankas ir išpalengva atėjo savo vieton, kuomet Aychė apsiliejo ašaromis ir atrodė persigandusi iš jo misteriško klausimo.

Vertėjas jai išaiškino kokį baisi buvo ta "Mama Jumbo", ir Tamango priminimą, kuris sukėlė tokią baimę.

— Tai yra juodųjų žmonių baidyklė, —jis pasakojo kapitonui. — Kuomet vyras bailus, jo pati pasielgs taip, kaip nekurios pačios pasielgia, kaip Francijoj, taip jau ir Afrikoj, jis ją grumojo su "Mama Jumbo". "Aš esu matęs "Mama Jumbo" savo akimis, ir suprantu, kas yra per klasta; bet vargšai juodukai... jie yra dar neišsigudrinę, nesupranta bile dalyko. Išsivaizduok sau moterų grupę — turint falgarą, kaip jie vadina savo dailekte — ir šokant vėlyvame vakare prie tankaus ir tamsaus gojelio. Staiga pasigirsta stebėtina muzika. Nei gyvos dvasios nematyti, kadangi muzikantai buna tarpe medžių pasislėpę. Balsai nendrinių vamzdžių, medinių bugnų, balafasų ir gitarų, padarytų iš pusės arbuzo, sutveria melodiją su išrokavimu kad padaryti patį velnią. Pirmiau, negu muzika pasigirsta, jau moterys pradeda drebėti ir bėgti šalin; jei vyrai juos leistų, jos labai gerai žino kas atsitiks. Staiga nesvietiška balta figura, augšta kaip musų didysis stiebas, tyliai išeina iš miško su tokia didele galva kaip dynas, akys, kaip kliužos skylės, o nasrai ugnies pilni kaip velnio.Ji eina labai palengvėle ir nenueina toliau nuo gojelio kaip pusę retežio ilgumo. Moterys suklyksta ir rėkia kaip gatvėse vaisių pardavinėtojai. Tai yra "Mama Jumbo". Ir tada jųjų vyrai liepia joms pasisakyti savo nuodemes, nes jei to nepadarytų, "Mama Jumbo' yra ten pat ir prarytų jas gyvas. Kaip kurios moterys yra užtektinai kvailos, prisipažįsta prie visko ir tada jųjų vyrai eina duoti joms teisingą atlyginimą smarkiai nuplakant jas".

— Bet kas ta balta figura, ar tai ta "Mama Jumbo"? paklausė kapitonas.

— Ogi, tai koks nors juokdarys, įsilindęs balton paklodėn, laikąs ant lazdos galo kiaurą arbuzą su uždegta žvake viduje, tas prisitarnauja kaipo galva. Nėra blogesnio dalyko, kaip ta baidyklė, nes nereikalauja daug sumanumo, kad apvilti tuos nelaimingus juodukus.Bet kuomet viskas yra pasakyta ir padaryta, tad jau nėra toks blogas išradimas ta jųjų "Mama Jumbo"; aš linkėčiau, kad ir mano pati tikėtų į ją.

— Jei mano pati nežino apie ponią "Jumbo", — tarė Ledoksas, —tad ji gerai pažįsta ponią lazdą, ir ji labai gerai žino koks rezultatas butų, jei savo išdykavimais prigaudinėtų mane. Mes esame ilgo kentėjimo šeimyna, mes Ledoksai! ir nors tiktai viena kumščia beliko, vienok dar gali pasigriebti virvės galą bile tikslui. Kaslink to juokdario, kuris išmislijo tą "Mamo Jumbo"; pasakyk jam, kad daugiau to nedarytų, jeigu dar sykį išdrįs nugązdinti šitą moteriškę, aš jį plaksiu patol, pakol jo skura iš juodos nepersikeis į raudoną.

Kapitonas nuvedė Aychę savo kambarin ir bandė ją suraminti, bet veltui; nei žiaurus grumojimas, nei-gi jo smugiai (priėjo rubežių net ir kapitono kantrybė) negalėjo nutildyti gražios negraitės; jos ašaros sriautais liejosi. Kapitonas užėjo ant denio labai blogame upe ir išliejo savo jausmus ast oficieriaus, kuris laikė savo pareigas.

Nakties laiku, kuomet beveik visi ant borto buvo sumigę, laivininkai ant sargybos klausėsi silpnos, liudnos, ir monotoniškos giesmės, kuri, tartum, atėjo iš po tarpdenių, jie girdėjo spiegiantį ir perveriantį moters klyksmą. Paskui išgirdo Ledokso žiaurų balsą, keikiant ir grumojant, ir storo botago garsas atsiliepė. Po tam balsas apsistojo ir visi tylėjo. Ant rytojaus Tamangas išėjo ant denio, jo veidas sudarkytas, vienok išdidus ir nenugązdinamas kaip ir visuomet.

Kaip veik Aychė užmetė akį ant jo visu smarkumu bėgo nuo kvatierdenio, kame buvo besėdintį šalyj kapitono, ir puolė ant kelių prieš Tamangą, šaukdama desperacijos pakvaišime.

— Atleisk man, Tamangai, atleisk man!

Tamangas valandėlę tvirtai žiurėjo jai akysna, ir paskui, matydamas, kad verėjas randasi toliau, negu ausis gali girdėti, šukterėjo: — Pielyčią! — ir nusigrįždamas atsigulė ant denio.

Kapitonas nuožmiai išbarė ją, net kumščia sudavė porą sykių, ir uždraudė jai, kad daugiau niekuomet nesikalbėtų su savo vyru. Bet jis neturėjo nei mažiausio supratimo reikšmės tų kelių žodžių, kuriuos jie viens kitam pasakė ir jis neklausinėjo apie tai.

Tuo tarpu Tamangas, budamas užrakintu su kitais vergais, nepaliaujamai griaudeno juos, kad padarius vieną didelį pasiryžimą atgavimui savo liuosybės. Jis kalbėjo jiems apie mažą skaitlių baltųjų žmonių, o ypatingai atkreipė jųjų atydą į besididinantį sargų nerupestingumą; ir, neinant į smulkmenas, prižadėjo jiems surasti vadovystės budus, idant parvežus juos atgal jųjų tėviškės žemėn. Gyrėsi daug žinąs apie paslėptus mokslus, del kurių juodosios rasės turi didelį pagerbimą, ir pareiškė, kad bile vienas, kuris atsisakytų dalyvauti pasikėsinime, užsitrauktų ant savęs velnio rustybę. Visos tos prakalbos buvo laikomos Peules'o dialekte, kuris buvo žinomas vergų didžiumai, bet kurio vertėjas nesuprato. Tokia buvo galinga oratoriaus įtekmė, ir taip įsišaknėjęs buvo jų paprotis pasidavime jo įtekmei, kad jo iškalbumas darė stebuklus, ir buvo maldaujamas paskirti dieną jų paliuosavimui daug pirmiau, negu jis turėjo laiko planų išdirbimui. Tokiu budu jis neapribuotai pasakė, jog laikas dar neatėjęs; ir velnias, kuris naktį jam pasirodė, dar nedavęs savo žodžio; bet prisakė jiems buti prisirengusiems pirmam signalui. Tuo tarpu nepraleido progos neišbandęs laivininkų atsargumo. Vieną dieną pamatė jurininką berymuojant ant laivo krašto, tėmyjant pulką lekiančių žuvių, kurios sekė paskui laivą. Tamangas paėmė šautuvą, kuris paliktas stovėjo prie planširiaus ir akyvai pradėjo vartyti jį, groteskiškai pamegdžiodamas miklinimus, kuriuos buvo matęs jurininkams darant. Šautuvas tuojau buvo atimtas iš jo, bet jis tai gerai žinojo, kad yra galima paliesti ginklą, nesukeliant neužsitikėjimo. Kada laikas ateisiąs dėl jo nejuokais pavartoti ginklus, tada nelaimė tiems, kurie bandys ištraukti iš jo rankų!

Vieną rytą Aychė numetė Tamangui džiovintą pyragėlį ir tuo pačiu sykiu padarė ženklą, kurį tiktai jis vienas suprato. Pyragaitis talpino savyje mažą pielyčią ir ant to mažo įrankio kabojo suokalbio išlaimėjimas. Tamangas gerai saugojosi, kad jo sėbrai nepamatytų pielyčios; bet, kuomet naktis užėjo, jis pradėjo kalbėti nesuprantamais balsais, pritardamas raganiškomis maivomis. Laipsniškai tapo daugiau ir daugiau padilgintu ir murmėjimai pasididino iki garsių vaitojimų. Tuo tarpu, kada jie klausėsi keistų jo balso intonacijų, vergai jautėsi esą persitikrinę, jog jis buvo užimtas smagiame pasikalbėjime su nematoma ypata. Jie visi labai bijojo, neabejodami, kad velnias tame momente tikrai radosi tarpe jų. Tamangas įdėjo scenon paskutinį įspudį linksmai sušukdamas:

— Draugai! dvasia, kurią užkerėjau, ant galo išpildė savo prižadėjimus ir turiu savo rankose talismaną, kuris teiksis išgelbėti mus. Dabar jums tiktai reikia iššaukti daugiau drąsos ir busite laisvi žmonės.

Tiems, kurie prie jo arčiausiai stovėjo, buvo leista palytėti pielyčią, ir nė vienas nebuvo užtektinai gudrus nužiurėti, jog viskas buvo tiktai biauri apgavystė.

Pagaliaus, praslinkus daugeliui laukimo dienų, didi liuosybės ir atkeršijimo diena išaušo. Suokalbininkai delei paslapties buvo prisiegdinti per iškilmingą prisiegą, ir po daugelio apsvarstinėjimų sutartis tapo užtvirtinta. Dručiausieji iš jų tarpo, kuriems pavyko užeiti ant denio, buvo paskirti atlikti stambesniems dalykams, butent: Tamangas turėsiąs apvaldyti sargybos ginklus, kai-kurie iš kitų turėsią eiti kapitono kambarin ir atgabenti iš ten ginklus, kuriuos laikė sudėtus skryniose; tie, kuriems pavyko perpiauti savo pančius, turėsią paimti pirmybę. Bet, neatsižvelgiant ant to, jog keliolika nakčių buvo pašvęsta prie neatlaidaus darbo, visgi vergų didžiuma nebuvo tinkama paėmimui aktyvio dalyvumo laike užpuolimo. Tokiu budu trys tvirti negrai likosi išrinkti nužudymui vieno laivininko, kuris laikė savo kišenėj pančių raktus, ir atlikę, turėsią tuojaus sugrįžti ir nuimti pančius nuo savo sėbrų.

P. **Čiučelis.**

IŠ APYSAKOS.

(Tąsa)

Po piet visi pasiliuosavo nuo darbo ir susirinko didžiajin pono salionan. Čia prasidėjo balius. Jokubas ir abi tarnaitės atnešė gražų gėlių vainiką ir uždėjo jį ponui ant galvos, o paskui pasodinę ant kėdės pradėjo šėiuotį ir šaukti valio. Ponia tuo tarpu atnešė net kelias bonkas dengės jos pačios taisytos, o paskui įvairių kepsnių ir skanėsių. Ir už pusvalandžio vakarienė kalnu griuvo. Gėrė valgė ir užė.

Tuomet ir Jokubas su Marytė išėjo čigonėlio šokti, pas jis net ir padainavo vieną seną kur tai girdėtą dainelę. Šiaip gi jis visuomet buvo niurus ir rimtas ir visuomet, kaip tai man nesuprantama kalbėdavo.

"Pikta iš skurdo gimsta, nebebus jo ir žmonės mylės viens kitą. Aš gal ir nebesulauksiu to, bet tu dar pamatysi žmoniją naują kur žmogus žmogumi gerėsis ir mylės karštai viens kitą. Pamatysi žinoma jei norėsi, jei neužmerksi savo akių", — sakydavo dažnai man Jokubas.

Atsimenu dar ir dabar jo kalbas, kaip ir jį patį, kuris pirmutinis taip arti priėjo prie mano sielos. Jį sutikęs aš sutikau ir naują Dievą ir pamylėjau gyvenimą, kuris iki tol man rodės tuščiu betiksliu. Sunkiai slėgiantis liudėsys apima mano sielą prisiminus paskutinę dieną kuomet Jokubas ardamas bulves sakė man gražią pasaką ir kaip tą pačią dieną žiaurus likimas perskyrė mus amžinai.

Vakar jis buvo linksmas ir net papasakojo smarkiai juokdamasis, kaip kraunant dobilus šeimininkė norėjo jį suvedžioti, o šiandien jau jo nebeliko.

Buvo tai gražus ir ankstyvas birželio rytas. Anksti ir mane šeimininkė pažadino iš miego. Saldu buvo miegoti, rodos už vieną miego minutę viską atiduotum, o jai rustus šeimininkės balsas šaukė pro duris:

"Na, ar praplėši akis ir ge". Baimėje pabundu, bet vos tik ji nueina, aš vėl miegu kol sunki virvė skaudžiai užkritus ant mano pečių neišverčia iš lovos. Tuomet šokstu, surandu drėgnus autus ir vikriai apviniojęs kojas, trindamas akis bėgu oran.

Bijojau šeimininkės, ji pikta visuomet tik budavo, be to jos drutumas ir raumeningas apdribęs veidas gazdino mane. Retai ji juokdavos, retai mirksėdavo be blakstienų oran iššokusiomis akimis. Prieky truko kelių dantų, o ir likusieji buvo kreivi ir pajuodę. "Varykis", trumpai pasako man ir aš varaus, kad greičiau nebemačius jos špėtno veido.

Varaus ilgu, ilgu keleliu iš abiejų pusių aptvertu. Rytas gražus, linų galvos, kviečiai ir avižos nuo spindančių rasos lašų sunkiai linksta savo viršunėmis prie žemės. Ora truputį padumavęs, bet toks lengvas ir tyras. Miške klykia įvairus paukščių balsai. Va pilkas viturėlis purptelėjo iš vasarojaus ir plasnuodamas sparneliais kyla į oro aukštybę. Jo daina liejas ir skamba. Uždainuoju ir aš ir taip dainuoju kol nugena į ganyklas. Čia išsiskirsto galvijai po vieną ir neskubėdami ėda žalią rasotą žolelę, o aš dainuoju ką tik beprisimindamas. Didelėj gražybėj ryto platu ir laisva mano sielai. Nors dažnai esu vienas dažnai gaunu muštį ir bartį, bet už tai tik aš vienas klausaus slepeningo šlamėjimo miško, grįždžiu dainas paukštelių, matau rimtai siubuojančius javų laukus ir nuo jų mokinuos kažin ko gražaus nepasakamo, bet taip gerai žinomo ir mielo. Saulutė greit pasakyta virš miškų ima slėptis ukanos ir rasa kristi. Galvijai dar su rasa priėdę sugula ant dirvonėlio ir gramuoja sunkiai alsuodami aukštyn iškilę šnerples, o aš numetęs drobinį švarkelį, imu maudytis upėj. Ilgai tuomet šukauju, taškausi, raškau vandens gėles kol nepavargstu paskui ištysu ant žaliuojančio kranto ir pinu ilgą, ilgą vainiką. Gulėdamas ant kranto klausaus melancholio vilnių burblenimo, tai ką nors mėtau į jas. O kiek čia pievoje drugelių kiek visokių vabzdžių ir peteliškių.

Tik skraido, ropinėja ir čirkšdami liuoksi liaunomis smilgomis. Štai ir Dievo karvytė marga nedidelė guli ant mano rankos tartum suakmenėjusi. Žiuriu į ją, bet ji vis nejuda. Gal sumygau ją pamanau ir padedu ant plataus varnalėšos lapo. Dabar aukiu kuomet ir kurion šalin ji nuskris. Sujudėjo ji, pakėlė snukutį, truputį paėjo ir apsidairius kiek išplėtė kreivus marguosius sparnelius. Da truputį paėjus nuskrido nuo lapo. Tuo tarpu ir Jokubas prisivaro artyn su arkliais. Man linksma ir puiku ir todel vėl imu dainuoti. Dainose ir ką tai pradėjau jausti. Liudni ir gražus dainelių motyvai, sklandžiai sudėti teisybės žodžiai daug primindami, kas žin kur vesdavo mano nerymas taujančią širdį. Dainuodamas aš viską pamirštu ir tuomet rodos, kad jokio pikto pasauly nebėra. Jokubas išvaro pievon arklius, iškinkęs iš plugo, užmauna jiems abrako ir atsisėda taisydamas pypkę šale manęs unteży.

"Ar jau baigi, Petrai, pinti?" klausia jis žiurėdamas į ilgą dantytą šiaudų pynę.

"Baigiu", atsakau jam.

"Tik tu pradėsi siųti, nes aš da nemoku gerai".

"Pradėsiu, o kaipgi", sakorydamas dumus.

"Ana štai ir Marykė, o ėsti išalkau, kad rodos ir šuo neluptas lystų." Tuo tarpu tarnaitė Marė prieina artyn. Ji pastato ąsuotėlį rugusio pieno, atriša skaralę, kurioj buvo šutintos bulvės ir mudu su Jokubu pradedam valgyti. Ji atsisėda netoli Jokubo. Iš karto apsikabino jis ją ir pabučiavo, o ji paskui pradėjo nulupti jam bulves ir ėmė pasakoti.

"Paduko, pasiuto šiandien ponai. Jam pinigai prapuolę, tai visus namus griauna. Ir mus iškeikė. Girdi, tas bedievis, tas šioks toks ir tokiam viskas galima. Aš taip bijau, Jokubai, kad kas nors neatsitiktų."

"Na tai tau, o ką gi čia bijoti. Neišmiegojo drimba. Da su jais nesikalbėk ir bus gerai. kokių velnių neišsigalvos, o tu Tegul draskos, mums tas nei šilta nei šalta.

"Jis mat nori primesti, buk mes išvogėm jo pinigus, sako, kad iš svetur neatėjo kitas",— tęsė nusiminusiu kalsu Marytė.

"Daug ką sako, gali jis sakyti, kad tu ir žmogu popiovei. Nebeturi mat kur dėti pinigų. Kas jį velnias žino. Gal pats kur pametė. Aš jam snukį išmušiu už tokias kalbas", karščiuojas Jokubas. Jis tuomet ilgai koliojos. kilodamas sunkias surambėjusias rankas. Paskui jis nuėjo apsukė arklius ir vėl pradėjo arti.

Pavakary kai aš jau variaus gyvulius namo jis privijo mane ir sako:

"Tu Petrai ar nepaėmei jo pinigų, manęs nebijok, pasakyk?"

"Ne, aš nežinau nieko".

"Ot tai ir nebijok jis ir piršto prie tavęs nepridės. Kaulus sulaužyčiau ir visą jo mėsą į kotletą sugrusčiau."

"O jis tave Jokubai muš".

"Jei nusibodo gyventi tai muš, man matai diena — amžius. Kur gyvenu, ten ir namai. Kartą duočiau ir užtektų".

Staiga Jokubo akys pasidarė didesnės, užkaito veidai ir eidamas paskui mane užsibarškino geležinėmis grandinis apynasriuose. Suėję kieman pamatėm ir šcimininką prie vartų. Jis Jokubui nieko nesakė, Jokubas jam taip pat nieko, o tik numetęs apynasrius ant priekliečio sugrįžo prie šulinio ir ėmė plauti purvinas kojas. Šeimininkas užkėlė vartus ir priėjęs artyn pradėjo kalbėti: "žinai Jokubai ir lapė nelos prisipažink geruoju, kad tu parodei **pinigus.**"

Jokubas kriokdamas šoko iš lovio ir sugriebęs drutą kuolą drožė juomi ponui per galvą. Ponas pasvyravęs sugriuvo, o Jokubas lyg pamišėlis pradėjo jį spardyti ir ant jo šokinėti, kol iš grįčios išbėgę keli vyrai sugriebė jį už plaukų ir virvėmis pririšo prie prieklječio stulpelio.

"žmogžduys, kad jį velniai pasmaugtų. Vos neužmušo vagies šmotas", — kalbėjo ačiuodamas ponas pakilęs nuo žemės. "Aišku, kad iš svetur neatėjo, jis pavogė, vyrai."

"žinoma ,kad jis", — pridurė kiti".

"Kas Dievui nebetiki tam nieko nebėra."

Čia išlindo iš burio Kurklių Juzokas žinomas visoj apielinkėj mušeika ir ėmė kalbėti:

"Ko ne ko, o jau vagies tai aš negailiu. Vagį pamušti tai didesni atlaidai, kaip dalį rožančiaus sukalbėti".

Paskui priėjo prie Jokubo ir ėmė rėkti:

"Prisipažink, kol kailis dar sveikas, bo tau neišeis ant gero" ir iš viso vieko trenkė Jokubui į veidą.

Jokubo galva greit pasvyro į kitą pusę, iširo plaukai ir jis kriokiančiai keikiančiu balsu atsakė:

"Nežinau."

Aš žiurėjau iš diendaržio persigandęs ir nepamačiau, kaip pribėgus Marė traukdama už peties paklausė:

"Jau muša, muša!,,

"Nemuškit, nemuškit," surikо ji, bet vyrai storomis virvėmis taip kapojo jo kuną, kad daugelį vietų švirkštė kraujas. "Aš žinau, kaip jisai prisipažins, pavalkus atneškit" pridurė Juzokas. Pavalkus atnešė ir atlaužė užpakalin Jokubo rankas, surišo kojas, galvą įspraudė tarp kojų ir dvyliką įgrudę į pavalkus pradėjo sumatą veržti. Pavalkų laužiamas Jokubas baisiai kriokė ir inkstė. Net diendaržy girdėjos, kaip braškėjo jo nugaros kaulai, idiotiškai išsikreipė lupos, beprotiškai išvirto raudonos akys, o pro burną prapliupo kraujas. Vyrai vis dar rėkė ir koliojos, bet Jokubas nieko nebesakė. Ponas paleido sumatą ir kai ištraukę Jokubą paleido jis vietoj sulėpo. Paskui visi suėjo seklyčion palikę sįį prie šulinio. Jokubas gulėjo baisus ir klaikus.

Jo akys buvo išverstos ir išlindęs liežuvis.

Mano krutinėj staiga pasidarė karšta, akyse sutemo ir nubėgęs klėtelėn ilgai raudojau.

(Seka ant 7 pusl.)

SANDARA

THE LITHUANIAN WEEKLY

Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA
ANTHONY A. TULYS, Editor
K. J. PAULAUSKAS, Busi ness Manager.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Savaitinis laikraštis, leidžiamas kas ketvergas. Prenumerata turi buti apmokama iš kalno. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50; Kanadoje ir kitur — $3.00. Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

"SANDARA"
327 E Street, South Boston, Mass.

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Redakcijos straipsniai.

TEBUNA, KAIP YRA.

Žodis po žodžiui Sandariečių spauda įėjo į didelius ginčus dėl SLT. perkėlimo į Chicagą ir dėl jo tvarkmosi centre. Ginčus tuos pradėjo prie "Varpo" susispietę musų tautiečiai.

Aiškiai galima permatyti, kad rezultatų, kurių norėtų chicagiečiai, nebus galima susilaukti iš SLA. To nebus galima susilaukti bent ateinančiais metais.

Ilgus metus SLA. centras buvo New Yorke ir turėjo gerą pasisekimą. Reikia manyti, kad turės jį ir ateityje. Kaip butų, jei jo centrą perkeltumėm į Chicagą, mes galime tik spėti. Paskui turime nepamiršti perkėlimo lėšų ir tt.

Dėlei to kalbamas ginčas negali turėti teigiamos pusės. Jisai turi neigiamąją. O tai, kas neigiama, Sandariečiai privalėtų neįsileisti į savo tarpą. Jei gi jau kartą, per neapsižurėjimą ar kaip, įsileista, tai reikėtų juo greičiau prašalinti — baigti ginčas.

REIKIA DAUGIAU VEIKTI.

Su rudeniu prasidėjo lietuvių veikimas svetainėse. Sandariečių turime jau arti devynias dešimtis kuopų įvairiose kolionijose. Jei visos kuopos veiktų taip uoliai, kaip veikia kai kurios, tai butų nemažai judėjimo lietuvių tarpe. Bet yra tokių kuopų, kurios vargu surengia vieną teatrą bei vienas prakalbas per apskritus metus. Vadinasi, neveikia.

Norint galima veikti ir ten, kur kuopa yra neskaitlinga nariais. Sumanųs veikėjai gali surasti budų kaip suruošti ką tokio, kas sutrauktų skaitlingai publikos.

Surengimas prakalbų, koncertų, teatrų bei vakarienių atneša mums mažesnę ar didesnę naudą. Tad bandykime juos rengti.

Dabar turime Amerikoje komp. Miką Petrauską. Žiurėkime, kad jis aplankytų kiekvieną Sandaros kuopą su savo koncertu.

KĄ DARYS TAUTŲ LYGA?

Praeitam "Sandaros" numeryje buvo rašyta, kad francuzai bombardavo istorinį Syrijos miestą vardu Damascus. Pasekmė to buvo tokia, kaip ir kiekvieno žymaus puolimo: žuvo daug civilių ir apie pusė miesto tapo sugriauta. Šitoksai Francijos pasielgimas, žinoma, yra labai smerktinas ir Tautų Lyga butinai turėtų daryti akcijos tame. Ypač jau ir dėl to, kad ji šiomis dienomis labai greitai įsimaišė į Graikijos ir Bulgarijos susirėmimą.

Daugelis dabar domisi, ką Tautų Lyga pasakys Francijai? Tačiau spėjama, kad ji veikiausia paliks pasyvė šiame atsitikime. Mat lig šiol jau spėjo pasirodyti, kad Tautų Lyga yra gana veikli ten, kur yra reikalas su maža valstija; bet gana nerangi ten, kur dalykas eina su didesne. Tokioms mažoms šalelėms, kaip Graikija bei Bulgarija, žinoma, Tautų Lyga gali pasakyti ką ir imperatyviai. Kas kita tuom tarpu su militariai galinga tauta, tokia kaip yra Francija.

Mes, lietuviai, vis laukėme iš Tautų Lygos žodžio savo sostinės dėlei. Bet Tautų Lyga pasirodė daugiau palaikanti Lenkijos pusę. Vienok jei Vilniaus klausimas butų stovėjęs priešingai, tuomet, spėjame, Tautų Lyga nebutų ilgai svyravus pasakyti Lietuvai atiduoti Vilnių Lenkijai. Nes Lenkija yra daug tvirtesnė už Lietuvą, prie to dar arti susirišus su Francija.

Palieka klausimas kokią reikšmę ir kam naudą turi Tautų Lyga.

REIKALAUJA PASIAIŠKINIMO.

Iš paskutinių žinių patyrėm, kad Tautų Lyga jau reikalaujanti Francijos oficialiai atsakyti į peticijas, protestus, bei skundus, kurie suplaukė į Tautų Lygos ofisą iš Syrijos.

Francija, žinoma, duos "pasiaiškinimą" arba "atsakymą". Tas turi mažai svarbos. Svarbu tas, ką Tautų Lyga turės Francijai pasakyti dėl puolimo Damascus, nes manoma, kad Francija negali šiame pasielgime pasiaiškinti bei išsiteisinti.

Kur eini, ateitininke ir giedrininke!

(Atsišaukimas į katalikiškąją moksleiviją).

Ateitininkas! Giedrininkas! Kokį nusistebėjimą sukelia šiedu žodžiai galvojančiam žmogui. Kur eini, tu aklai dvasiškijos klausantį jaunuomenė, apgaubta religinių gudrybių migla? Jeigu neva kilnų siekimų ugdini, katalikiškasai jaunime, tai kodel suvaržai, surakini savo protą ir iš tolo bijai, kad ir nekaltos krikščioniškų "amžinų" teisybių kritikos?! Jeigu žengi neva aukštų idealų takais, tai parodyk pirma pasauliui, kad tikrai gerbdamas protą tuos idealus sieki. O tu — žydų tautos senovės legendas, savo šventraštį — bibliją laikai, tu mažne vieninteliu galvojimo ir pažiurų šaltiniu.

Bet pasakyk, argi šiandien nors vieną protingą žmogų gali sužavėti biblijos vaizdais? Biblijos aprašomas Dievas, paslėptas debesy, nusileidžia į žemę, deriasi su žmonėmis, angelus siunčia į žmonių tarpą, velniui leidžia pikta daryti, gi savo tarnams stebuklais kištis į asmens, arba tautos gyvenimą. Biblijos aprašomas Dievas kerštingas ir žiaurus: skandina žmonių tukstančius (tvanais), ugnim, arba kardu naikina miestus (Sodomos žlugimas) stabdo net saulę žmonių skerdynėms pratęsti (generolo Jozua mušis su pagonais) ir tt. Biblija brukį tu protui kaip Dievo žodį, bet argi nežinai, kad joj yra vietų, kurie tiktų daugiau vaikų pasakoms ir garbės krikščionims nedaro: šonkaulis išlaužiamas ir iš jo kuriama moteris (Jievos sutvėrimas), žmonės pavirsta druskos stulpu (Lotos žmona), gyvuliai prakalba žmogaus balsu ir įspėja nuo nelaimių (pranašo Beleam'o asilas), gyvenama žuvies viduriuose (pranašas Joana), ugniniais arkliais važiuojama į dangų (pran. Iliašus) žaibo greitumu lakstoma oru (pranašas Kababukas) ir t.t. Biblija pasiremdama, žalčiu pasivertusio velnio sugundytų pirmųjų žmonių vaikišką prasižengimą laikai tu svarbiausiu žmonijos gyvenimo įvykiu. žmonijos vargų ir kentėjimų priežastį ir kaltę tu suverti ant velnio šposo nepritysusiai pirmųjų tėvų porai.

Nejaugi toks pikto kilmės aiškinimas gali patenkinti sveiką protą? Nejaugi velnias, (gyvas velnias, galintis žmogų apsėsti, arba iš jo pabėgęs į kiaules persikraustyti (žiurėk Evangeliją, Mateušo, 8) gali užimti vietą tavo pažiurose?

Šventieji tėvai, kaip Augustinas, ir net dabartiniai teologai mokina, kad velnių buvimo vieta pragaras yra žemės vidury. Nuodemėms skleisti išlenda iš tenai "piktos dvasios" ir laksto po visą pasaulį.

"Pasivertęs varle, arba katinu sulyg krosnio didumo pasirodo velnias savo garbintojams" kalba popiežius Grigalius IX 1233 metais buloj Vox in Rama, o tu, ateitininke, galvą lenki prieš tokias kvailystes? O gal sekdamas Inokentijaus VIII ir raganų burtams šventai tiki ir šiandien dar norėtum ant laužo jas deginti, kaip tat kviečia daryti šis katalikų "neklaidingas" valdovas? Jeigu gi velnį nenori žinoti, tai juk nesi katalikas: patsai Kristus šv. Jono žodžiais atėjęs velnio darbą sugriauti ir užtat ji, žmonių atpirkėjas, tampa nereikalingas, jeigu jokio velnio nėra.

Legendarinio Kristaus vardu tu nori musų tautos ateitį remti, bet argi nežinai, kokių baisybių krikščionybė pagimdė. Tai Kristaus vardu ugnis ir kardas vyravo tukstančiais metų, neapykanta ir smurtas plito žmonių tarpe. Tai Kristaus vardu keleta šimtmečių metų inkvizicijos laužai degė visoj Europoj, kraujas tekėjo upeliais nuo religinių karių ir dvasiškiai rėmė juodus tyronų darbus. Gal nori faktų? Sunku suskaityti tų popiežių bulų, raštų, šaukiančių mirtimi bausti tuos, kurie netiki kunigų pasakoms (Inokentijaus IV ir VIII, Klemanso IV, Bonifacijaus VIII, Leono X ir kitų) Popiežius Grigalius XIII iškėlė iškilmingą "Te deum laudamus" ir liepė medalius atmušti skerdynių atminčiai, kurios įvyko Bartolomėjaus nakty 1572 metais Francijoj, kada daugiau dvidešimt tukstančių žmonių buvo išpiauta. Dar nesenai 1867 metais popiežius Pius IX paskelbė šventuoju budelį Petrą Arbuesą, kuriam žmonija turėtų tik prakeikimą pareikšti, nes jis žmonių šimtus nuteisė mirti ir šiaip jau pasižymėjo nepaprastu žiaurumu.

Siandien kruviną Vatikano ranką prašai tu palaiminimo ir viduramžių tamsybės laikus laikai tu šviesiu žmonijos gyvenimo laikotarpiu. Bet pagalvok — juk tik nepaprastą kulturinį atsilikimą atnešė tie laikai, kada protas buvo verčiamas Bažnyčios klausyti, o mokslas teologijai tarnauti. Daugiau kaip du šimtu metų (nuo 1616—1835) popiežiai draudė skaityti ir liepė deginti Koperninko, Galileo veikalus tiktai todel, kad jų mokslas apie žemės judėjimą aplink saulės prieštaravo biblijos pasakoms. Argi toliau vardai inkvizicijos sudegintų Bruno, Vaninį, Dolet arba Bažnyčios persekiotojų Roger Bacono, Campanell'os, Darvino ir kitų mokslininkų tau nieko nesako? Žinok, kad viskas, kas buvo padaryta gero žmonių gerovei, sveikatai ir laisvei, visa tat buvo sukurta tik nugalint bažnyčios smaugiantį leteną. Kiekvienas privalėtų žinoti Leono XII raštus prieš raupų skiepymą, privalėtų atminti tą audrą, kurią sukėlė šis išradimas dvasiškijos tarpe.

Bažnyčia skelbė, kad ligas stengtis išvengti, raupus skiepyti yra tai įžeisti Dievo norą žmones bausti. Simpsono chloroformo vartojimas moterų skausmui sumalšinti ne kartą buvo iš bažnyčios sakyklų prakeiktas. Mokslas dirba žmonijos labui ant žemės, bažnyčia gi žada žmonėms tik danguje laimės ir džiaugsmo. Mokslas gyvena minties laisve ir kasdieną žengia pirmyn, bažnyčia gi yra sustingusi, sukietėjusi organizalija, kuri neapkenčia abejojimų del savo "amžinų tiesų". Kaip ugnis ir vanduo skiriasi religija nuo mokslo, o tu, apjakeli, jas nori sutaikint.

Gal but, ateitininke ir giedrininke, tu esi sužavėtas neva stebuklingu krikščionybės išsiplėtojimu ir jos didingumu. Bet žinok — budizmas yra senesnė religija ir turi daug daugiau garbintojų. Budha, tos religijos kurėjas, yra irgi bemaž kaip Kristus stebuklingai gimęs ir dangus, žemė irgi pagerbė jo gimimą ir mirtį. Pranašavimai, nekalti prasidėjimai, stebuklai čionai nė kiek neblogesni už krikščioniškų. Mahometas, kitos religijos kurėjas, jei atsikėlęs butų šiandien iš grabo, pasijuoktų iš krikščioniškojo neveiklaus Dievo, kuris štai pusantro tukstasčių metų negali išvaduoti savo sunaus atėjimo vietą, šventąją Palestinos šalį iš netikėlių rankų. Krikščionys pašiepia pagonus, bet nemato, kad visų tikybų dievai vienodai bejėgiai, vienodai klauso maldų.

Nuoširdžiai tikėti tikybų legendais, pragaro baidyklėmis ar dangaus galybėmis yra tai tikrai įžeisti protą. Savo svarbiausiu papročiu Eucharistijos garbinimu krikščionybė dar šiandien rytų tautą kanibalizmą (žmogėdystę) atamena. Protaujančiam žmogui negali buti jokio susitaikinimo su tuo, ką jau neatskirsi nuo prietarų. **Kas todel musų laikais palaiko bažnyčią, yra mokslo ir žmonijos priešas ir šviesiai žmonių ateičiai jau yra miręs.** Tat laužykim prietarų retežius, šalin meskim tą, kas trukdo ir smaugia musų sielos ir proto gyvenimą. Pasidarykim laisvamaniais ir tada tikrai gerbsim protą ir dirbsim dėl žmonių labo.

Kaijus.

NETURINT KĄ VEIKT.

NORVEGIJOS Seimas svarstė jezuitų zokono užgyrimo įstatymą. Už atšaukimą balsavo 33; už palikimą balsavo 99. — Norvegai sako, budami laisvi nuo jezuitų katalikiškų pinklių, nesileisime vėl įsijungti. Lietuvoje jezuitai veisiami visais galais.

ROMOJE netikėtai tapo užmuštas kun. Paul Geny, jezuitas, profesorius teologijos Gregorijaus universiteto. žudikas buvęs Italijos kareivis — beprotis. Jezuitas tapo iškilmingiausiai palaidotas.

ROMOJE tapo suareštuotas "kunigaikštis" Jose Delamotha, meksikietis, kuris prekiavo deimantais, turėjęs plačias pažintis su aristokratais ir bažnyčios didikais. Jo biznis buvo apiplėšimas šventųjų stovylų papuoštų žemčiugais visokiose bažnyčiose. Milane tas "kunigaikštis" numovė brangų žiedą nuo šv. Ambraziejaus piršto, karste ir penkis žemčiugus iš to pat šventojo kryžiaus. Benediktų bažnyčioje jis taikėsi prie žemčiugų vainiko šv. Mergelės, kaip zakristijonas aną sučiupo. Jose rodė nepaprastą maldingumą prie šventųjų, fotografuodavo tuos nabagus ir taip nurubavodavo.

KUNIGŲ Roms katalikų tikybos visame pasaulyje yra 312,000. Afrikoje viens kunigas turi 400 katalikų ir 82,000 betikių, Oceanijoje vienas kunigas turi 300 katalikų ir 110,000 betikių, Japonijoje vienas kunigas turi 380 katalikų ir 220,000 betikių, Kinuose vienas kunigas turi 800 katalikų ir 180,000 betikių, Indijose vienas kunigas turi 860 katalikų ir 100,000 betikių. Bet Prancijoje pirm revoliucijos vienas kunigas turėjo vos po 60 katalikų ir tada Prancija skaitėsi kunigų žemė. Didesnė pusė šalies turtų buvo savastim kunigų ir vienuolynų, taigi Papos. Kunigaikščių žemės ir vergai pereidavo Papos savastin, jei kunigaikščiai išeidavo iš veislės. Šv. Matilda, Toskanijos margrovienė, mirusi 1115 metuose, atidavė Papai visą savo valstybę.

Nuo salos Ceylon atvyko Amerikon budistų misijonieris, Anagarika Dharmpala, vyriausis direktorius budistų misijų. Jo tikslas yra atvertimas visų amerikonų į budizmą įkuriant misijų stotis, idant amerikonai gautų pažinti Karmą, visatos sutverėją, ir pažinę pelnytų amžinas linksmybes Nirvanoje. Anagarika sako, kad visos tikybos keičiasi kas 100 metų, o budizmas vis tas pats-nesimaino. Jezus buvo tiktai reformatorium žydų tikybos. Budizmas yra universalis (visuotinas-katalikiškas) tikėjimas, dvasiška demokratija visų žmonių.

Apie krikščionis misijonierius Kinijoj, Anagarika, pareiškė, jog jie visi yra tiktai kariški žvalgai, paskui kuriuos seka ginkluotos armijos ir okupuoja Azijos žemes. Taip anglai yra okupavę Rytų Indijas su 320,000,000 gyventojų, kuriuos mokina tiktai melstis ir melstis, psamles giedoti, ko mes nereikalaujame. Mes reikalaujame mokslo pagerinimui ekonomijos buvio, mašinų ir t. t. o ne maldų. Indijose yra nuolatinė stoka maisto-badas. Anglija bijosi pamokinti indusus, nes pamokinime niukso Angijos okupacijos galas. Indijose yra vos 22,600,000 mokančių skaityti ir rašyti.

Mes, budistai, netikime į dvasią ir dievą kaip jus, krikščionys, kad etikite. Mes tikime į save, savo mintis ir darbus pasiekimui tobulybės. Musų dievas yra mumyse ir tobulas. Jusų krikščioniškas dievas tobulumo nepažysta ir apgaili savo klaidas — stuvėrė žmogų ir prigirdė (tvane); paskiaus net savo (sunaus) kraujo reikalavo, savo rustybės nuramdymui. O kur yra pas jus dvasios tobulybė-demokratija, meilė artimo ne žodžiuose, bet darbuose-praktikje?

Amerikos (tabako) rukytojai kas dieną sumoka po $1,000,000 valdžiai muito už leidimą rukyti.

Ką tai reiškia.

Bažnyčių kolegija ir Kr. Direktorija esą nusistatę prieš lietuvių parapijos steigimą Klaipėdoj

Jau ilgoką laiką girdisi apie steigiamąją lietuvių bažnytinę parapiją Klaipėdis mieste. Sekdami tam tikro vykdomojo komiteto kvietimą šimtai lietuvių įsirašė į naujosios parapijos raistus ir spalių 11 d. turi įvykti parapijos organų rinkimai.

Bažnyčių kolegijos pirmininkas p. Loerke šiomis dienomis betgi atsiuntė laikraščiams raštą, kuriame išdėstoma tokios parapijos steigimo neteisėtumas, kadangi steigimas nevykstąs susitarime su legaliomis bažnyčių įstaigomis (konsistorija ir tt.)

Tokios pat nuomonės, anot p. Loerke esasti ir pati Krašto Direktorija. Ištikrųjų Kr. Direktorija šiandien praneša, kad ji savo posėdy iš spalių 8 d. tarusies šiuo klausimu ir prisilaikydama esamų įstatymų konstatuoja: "Naujosios parapijos steigimas numatomoje formoje nesutinka su esamų įstatymų nuostatais.

Ką tai reiškia? Ir ką darys dabar lietuvių parapijos steigėjai? Ar krašto bažnytiniai reikalai vis dar priklauso nuo Prusų bažnytinių įstaigų?

PAKŠTĄ PALYDINT.

— Tai ir išleidžiau daktarą.

— Tegu jam Dievas dangų duoda.

— Ir aš taip sakau: Tegu jis po velniais greičiau kraustosi į dangų.

KAZYS IR DĖDĖ

— Sveikas gyvas, dėde!

— Dar drutas, vaike! Na ir ką tu man, Čali, šiandien papasakosi naujo?

— Tu man, dėde, pavasarį papasakojai šį tą iš Lietuvos gyvenimo, ką matei ką girdėjai, ten apsilankę, bet dar vieno dalyko nesakei.

— Na ko gi, vaike?

— Gryžęs tu sakei, kad Lietuvoj pristatyta daug bažnyčių, vienuolynų, filijų; sakei, kad blaivybės draugijos laiko dideles karčiamas iš valdžios gautų pašalpų, kuriose galima gauti visokio trunko, kokio tik dušia nori.

— Na ir pasakyk man, dėde, kaip Lietuvoj ukininkai aprupinami paskola, arba pašalpa pakėlimui Ukio kulturos; kokiu nuošimčiu ir ar lengvai ją gauna ir iš kokių bankų?

— Hm... Čali, tu man uždavei platų klausimą, bet visgi aš tau ant jo atsakysiu.

— Na ir kaip gi?

— Man viešint Lietuvoj teko susitikti su senovės geru draugu, kuris man apie paskolas ukininkams pareiškė sekantį: Vaike, Lietuvoj dar nesenai įsisteigė "Žemės Bankas", kuriame galima gauti ilgiausiam laikui paskolą su 6-8%, tik ne visi gauna.

— Na, o kiek pinigų turi tas bankas?

— Čali, 5,000.000 litų valdžia tam bankui paskyre ir kas nori gauti iš jo paskolą, turi padaryti tokį marsrutą: 1) paimti iš savo valsčiaus nudymą judomojo ir nejudomojo turto. 2) Su valsčiaus nudymu eiti pas savo apskr. Taikos teisėją ir Notarą įnesti savo ukį įpotekon. 3) Iš savo apskrities Notaro pas Vyriausį Notarą Kaune, kad visus popierius patvirtintų; 4) Jeigu Vyriausis Notaras patvirtino visus dokumentus, tada pristatyti "Žemes Bankui", kuris dar turi skelbti aplikacijas per 6 mėnesius, ar neturi kas pretenzijų priesingų šiai paskolai užvesti; žinoma, vaike, jeigu dar prie visų dokumentų pridėsi klebono rekomendaciją, kad esi sčyras katalikas, tuomet paskolą gausi greičiau, jeigu dažinos, kad dar cicilikas, tuomet nusitęs koki metai laiko, arba ir visai negaus paskolos.

— Tai kas čia per patarnavimas Lietuvos ukininkams? Už tokį "dėką" Lietuvos kunigų valdžiai špygą panosėn pakisti, nes pakol ukininkas gauna paskolą, turi apvaikščioti nuo Ainošiaus pas Kaipošių ir toji paskola gali buti mažiau verta, negu jos visos išaidos. Na gerai, dėde, kokius žygius daro ukininkai, jeigu jiems prisieina gauti paskolą sumoje— 100-200 lit., ar tuomet reikia ukis įnešti įpotekon?

— Ne, vaike, "Žemės Banke" paskolas prašo tik tukstončiais, šimto ar dviejų neapsimoka, nes išlaidos didesnės, negu paskola. Mažą paskolą galima gauti kun. Vailokaičio ir Yčo bankuose neilgiau kaip ant trijų mėn, 30-36% pas juoso skolinant įpotekon ukis nereikia įnešti.

— O ar yra įstatymas Lietuvoj, kuris Bankų biznieriam ir visiem šmugelninkam nustatytų % minimumą?

— Ši to tai, vaike, nėra Lietuvoj, kas kiek nori tiek ir ima nuošimčių.

— Tai juk rusų caras visokiais budais spaudė žmones, bet visgi buvo išleidęs įstatymą, kuris apribavo % minimumą ir nedavė bankams perdaug žmonių išnaudoti. Ir delko Prekybos ir Pramonės Bankui kunigų valdžia paskolino 15 milijonų litų, o žemės Bankui vos tik 5 mil. litų.

— Ar tu, vaike, iš proto eini?! Lietuvoj turėdami viršų kunigai ir budami diktatoriais, ministeriais, Seimo nariais ir k. k. leis apribuoti nuoš. ant savo bankų, tai kas jau iš to butų. Jeigu "Žemės Bankas" turėtų daug pinigų ir piliečiai lengvom sąlygom gautų paskolą, tai kas skolintų iš Vailokaičio? Turėtų jo bankas subankrutyti ir but fiš!.. Tu, Čali, nebliuznyk taip ant kunigų, nes aš pasakysiu klebonui, tai tave spaviednės nepriims, o ant galo juk ir tu esi nevedęs, tai gali pats suprasti, kad daug pinigų reikalinga sumokėti gaspadinėms ir kambarinėms, o ypač dar kunigams.

— Tai iš tavo pranešimo, dėde, matytis Lietuvos Ukininkams prasti čėsai, nes bankų smugelninkai pirkinėja dvarus, kun. Vailokaitis stato visokius fabrikus, o ukininkus varo prie bankroto. Pamanyk, dėde! Jeigu Prėkybos ir Pramonės Bankas gavo paskolą 15 milijonų litų iš valdžios su 8%, o jisai lupa iš žmonių kiek nori ir ant to ir Lietuvos kun. valdžia į tai rimtai žiuri, tai juk didžiausias barbarizmas ir išnaudojimas piliečiu, kurio pasauy niekur negalima sutikti. Kulturingose šalyse ukininkams paskola suteikiama lengviausiomis sąlygomis, be jokio suvaržymo ir kada tik nori.

Kun. Krupavičius reformo delei esantieji latvių parubežyj Lietuvos kaimai, kuriuos priskyrė prie Latvijos, labai patenkinti priskyrimu; kurių dar nepriskyrė, pageidauja geriau prigulėti Latvijai, negu Lietuvai, nes ten ukininkai aprupinti kredtiu, kaip pinigais, taip ir mašinomis.

— Tokiu budu Lietuvos kunigai darydami konkordatą su papa atidavė lenkams musų sostinę Vilnių, taip pat Vailokaitis ir Krupavičius bešmugeliuodami su savo pražutinga taktika mažina musų Tautą. Vietoj, kad patraukti prie savęs piliečius, ištautina. Klaipėdos krašto gyventojai taip pat labai keistai žiuri ant kademų vedamos politikos.

Ir kas bus, dėde, jeigu kunigai paves lenkams visą Lietuvą, nes aiškiai matosi prie ko jie veda, bo antra, "unija" su lenkais įvyks, jau ne —Liubline, bet Kopenhagoje, ar kitur.

— Tiesą tu šneki, vaike, bus blogai, jeigu Lietuva paklius lenkų rankose Na, Čali, nėra laiko, skubu bėgti pas savo kleboną, įsakysiu lai jisai rašo kun. Vaiokaičiui, kad jie taip neskriaustų žmonių su dideliais nuošimčiais, bo tai yra smertelnas griekas, taip pat rašysiu gromatą senan krajun savo pažįstamiem, kad jie neskolintų pinigų pas Vailokaitį, Yčą ir Žemės Banką už tokį dėką verčiau pas Mauša, ir dar pridursiu, kad per ateinančius seimo rinkimus visus kunigus pašalintų iš ministerių ir kitų aukštų valdininkų vietų, bo aš bijau, kad jie Lietuvos nepražudytų ir neatiduotų lenkams. Verčiau lai paima valdžią Lietuvoj Valstiečiai Liaudininkai, negu kunigai. Gudbai, Čali.

— Sudie, dėde.

Dirvos Žvangutis.

Vietos žinios

NE PILIETĖ.

Aną dieną Katrina Shea, ta Stoughtono gražuolė, išpildė aplikaciją gauti valdišką darbą. Bet ją beklausinėjant, ji sužinojo, kad ji nėra šio krašto pilietė ir todėl negali darbo tokio gauti. Mat ji buvo dvejų metų, kuomet atkeliavo į šį kraštą.

Teofilė Kieliutė, ta, apie kurią visi galvą suka, kuri dirba State Housėje, ir teikė gražiajai Katrinai informacijų, nusistebėjo:

"I'm surprised at you!"

Katrina tuojau nuėjo išsiimti pilietystės popierų.

SMULKMENOS.

Liko drapanų krautuvė sparčiai didėja. Jaunas biznierius, bet pastebėtinai turi gerą pasisekimą.

"Lithuanian American" valgykloj yra išverdami gardus kopustai ir duodama nebloga mėsa. Jei tik stalai butų švariau užlaikomi ir pagaminti geri valgių programai, tuomet netektų ką daug "kikinti".

Bolio ir Klimo "Hardware" krautuvė vis auga. Jiem jau ir vietos truksta, kur tavoras sukrauti.

Ponios Ivienė, Palubeckienė, Mockienė, Apšiegienė, Klemerauskienė, Daunienė Kasmauskienė, Mačiulienė, Bratėnienė, Neviackienė ir kitos ruošiasi surengti didelę vakarienę neužilgo.

P-lė Julė Račkauskaitė, "Sandaros" administracijos darbininkė, sako: "Geriau be galvos, negu be mados". Bet tada, kaip ji tai sakė, ji neturėjo prisisegus rozentiumo.

"Nick" Namaksis turi du automobilius ir duoda maliavoti juos kas šeši mėnesiai. Tik praeitą savaitę jam numaliavojo Nash Six. Katrina ir Emilė pamačiusios, sušuko: "Dabar mum dar daugiau pavydėsi!"

Greiviškis yra "attractive" ne tik prie merginų, bet ir prie planų braižymo. Tą visi jam pripažįsta.

Ambrozaitis, sekmingas real estate biznierius, rokuoja, kad nedaug yra ta mergina, kuri nešioja už du ir pusę dolerio pančiakas.

Raulinaitis mėgsta "Keleivį", o jo duktė Ona Raulinaičiutė negali apseiti be "Sandaros". Bet pasirodo, kad Ona visada turi daugiau faktų įtikinti tėvą, jog joks laikraštis negali atstoti "Sandaros".

Dr. Pašakarnis ant galo tapo ir redaktorius. Sveikiname!

Dr. Jakimavičius sako, kad yra sveika valgyti saldieji kukuruzai. Prie to jisai nepataria savo seserei Onai (poniai Ivienei) valgyti taip daug, kaip ji valgė lig šiol, šokuledų.

Žmonės kalba, kad Antanas Ivas dabar turi tiek daug namų ir liotų prisipirkęs, kad jam bereikia nusipirkti dar dešimt namų ir jis turės pusę South Bostono "praperties".

Bet Šidlauskas čionai pastebi, kad jo raudonas namas yra aukštesnis, negu bile vieno So. Bostone. Žvingilas pėl pakraipo galvą. Kupstys irgi nusišypso. Jurgis Gegužis vėl sako: "Matote mano raudondvarį su lenkiška višta lange". Adv. Bagočius nieko nesako.

Seserys Grybaitės pasirodė O'Neil kampanijoje. Kneižys nieko jom nesakė dėl to.

Už Strakauską stovi davatkos, o už Urbonavičių šalti parapijonai. Pastarasis laimi smetoną, o pirmasis, kas paliekа.

J. K.

PAUKŠTIS SU TRIM SPARNAIS

So. Bostone pasklido gandai, kad buk kas ten matęs prie marių žuvėdrą su trim sparnais. Esą trečias sparnas esąs ant nugaros ir paukščiui skrendant, uoliai veikiąs.

B. P.

NUĖJO ANT NIEKO.

"Darbininkas" pasidarė kun. Petkaus klišę įdėti į savo skiltis, kaip tik to kunigo užvesta byla prieš dienraštį pasibaigs. Bet kad ji pasibaigė ne taip, kaip škaplierninkų gazieta manė, tai ir klišė paliko nesunaudota.

WILKES BARRE, PA.

ALT. Sandaros 55-ta kuopa laikys mėnesinį susirinkimą 8-to lapkričio (November), J. Vaišnio svetainėje, 192, Hazle St., Wilkes Barre, Pa. Prasidės 2:30 po pietų.

K. Demikis

WORCESTER, MASS.

Susirinkimas

ALT. Sandaros 16 kuopos susirinkimas įvyks ateinančiam nedėldienyje, lapkričio 8 d., 11 val. iš ryto, Aušrelės salėj, prie Millbury st. ir Carpenter gatvių. Kviečiama visi nariai skaitlingai susirinkti. Nepamirškite atsivesti ir naujų narių prirašyti prie virš minėtos organizacijos. Atminkite, jog kiekvieno musų pareiga didint savo organizaciją narių skaitliumi. Apskričio atstovai išduos raportą iš Apskričio Suvažiavimo.

Sekr. A. Šablinskas.

Paieškojimas.

Pajieškau apsivedimui vaikiną, arba jauną našlį, be vaikų. Aš esu 26 metų. Atsišaukite.

O. D.
Box 264 3219 So. Halsted St.
Chicago, Ill.

Geriausias Dentistas

Skandanti dantys užkrečia visokias ligas. Nelaukęs ilgai, ateik pas mus, o bus visos ligos prašalintos.

ROBERT G. RUSSELL, Dentist
100 North State Street,
Ansonia, Conn.

DEL SKAUDANČIŲ RANKŲ

McQuade Velvet Penetrating Cream

Be skirtumo kokį darbą dirbi, padaro rankas sveikas, minkštas ir baltas. Šią mostį galima gauti pas:

McQUADE S. CORNER
Drug Store, Ansonia, Conn.

NAMŲ PENTINIMO KONTRAKTORIAI.

Baltiname lubas, popieruname, kelsomuojame, dedame plaisterius ir dažome. Viską taisome, darbas gvarantuojamas ir nebrangus.

A. SOBISCHEK ir A. V. J. ANDRIUŠUNAS CO.
134 9th Str., So. Boston, Mass.
Tel S. B. 2827 M.

Parsiduoda Bottling Shop

Mieste, turinčiame 115,000 gyventojų. Naujausios mados tonikų išdirbimo šapa įrengta su visomis smulkmenomis. Prie to 4 trokai. Savininkas pasitraukia iš biznio. Parsiduoda pigiai. Rašykit Box 229,care of

"SANDARA", 327 E St.,
So. Boston, Mass.

NAUJAS IŠRADIMAS

DEKSNIO GALINGA MOSTIS

Gydo. Reumatizma. Ranku Koju. Nugaros skaudejima. Šalti Kanku. Kojų tirpima. Dusuli Galvos skaudejima, ir teip visokius skaudejimus (tik ne ronas)

Tukstančiai žmoniu yra išsigyde o milijonai dar nežino apie tai

Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria su lig naudos gydymo.

Kaina 75 centai $1.50 ir $3.00 ir 10 centu extra už persiuntima.

Klauskite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.

Deksnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

BUK LINKSMAS

Jei nori buti sveikas ir laimingas, tai privalai buti linksmas. Nepamiršk, kad juokas, taį žmogui sveikata ir laimė. "Sandaros" adm. gali gautiJUOKINGŲ EILIŲ RINKINĮ; parašė HOKUS POKUS. Knyga 72 puslapių su paveikslais. Kaina tik 25c.

"SANDARA"
327 E STREET, SOUTH BOSTON, MASS.

Kalendoriai 1926 Metams

JAU LAIKAS SIŲSTI LIETUVON

Šįmet turiu vėl dviejų rušių naujus, gražius lietuviškus sieninius kalendorius ir jau gatavi siuntinėjimui. Kurie norite pamatyti arba Lietuvon pasiųsti, tai tuoj prisiųskit Dolerinę ir tuoj gausite kalendorius. Šių metų kalendoriai yra šie: "Lietuviai visokių minčių dirbkim išvien!"

"Keistutis pirmu kartu susitinka Birutę Palangos pajuryj," kur tuom kartu Birutė savo broliui pietus nešė. Taipgi yra visa Birutės daina, kurią per visą metą sau linksmai galėsite dainuoti.

Turu ir daugybę amerikoniškų gražiausių kalendorių. Turiu ir del 'senbernių". Kalendoriai šįmet kainuoja: 1 už 25c. 2 už 50c. 5 už $1.00, 100 už $15.00.

Taipgi turiu ir gražių pajuokiančių lenkus atviručių, kaip tai Lietuviškas Pudymas, Prošę Pana Do Domu, Choc Trochę Chlebo Panie Lietuvis ir kitų. Jos kainuoja: 6 už 20c., 12 už 50c., 25 už $1.00.

Biznieriai kurie norite užsisakyti pas mane Kalendorius, aš jums duosiu už pigią kainą. Klauskite per laiškus. Kurie iki Naujų Metų per mane užsirašys "Sandarą" prisiųsdamas $2.50, tie gaus dovanų gražų sieninį Kalendorių.

Užmokestį geriausia siųsti Doleriais, Money Oreriais arba stempomis, adresuojant:

V. GILEVIČIUS
216 ELM ST. NEW BRITAIN, CONN.

KALĖDOS NETOLI!

Jei nori suteikti linksmumo per Kalėdų šventes savo giminėms Lietuvoje, taį suteik jiems kalėdinę dovaną. Geriausia jiems dovana tai doleriai! Tad pasiųsk keletą dolerių per Sandaros Agenturą, gausi gerą patarnavimą ir suteiksi linksmumo savo giminėms.

SANDAROS AGENTURA
327 E STREET, SO. BOSTON, MASS.

AMERIKA

IR AMERIKOS LIETUVIAI

Nauja, K. Gineičio, Lietuvos Atstovybės Londone sekretoriaus ir buvusio vieno iš "Lietuvos" redaktorių, išleista knyga apie Ameriką ir amerikiečius su 167 paveikslais draugijų, veikėjų, miestų, seimų ir taip toliaus.

[illegible] į gražius apdarus, pusl. 352,
[illegible] su persiuntimu — $3.00.
apdarų — — — — — 2.50.

VIENYBĖ
193 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Lietuviai Amerikoje

BALTIMORE, MD.

Praėjo vasara su savo įvairiais įspudžiais; atėjo ruduo, ir tarpe lietuvių prasidėjo judėjimas. Organizacijos ima rengti pramogas, ir rupintis kulturiniais dalykais. Atletai, Sandariečiai, Veikiančioji Taryba, ir pašalpinės draugijos vėl ant kojų.

Lankėsi Liutas

Jonas Liutas, buvęs Sandaros Prezidentas, važiuodamas iš Pietinių Valstijų, buvo sustojęs pas adv. Nadą Rastenį, šių metų spalio 4 dieną. Tą pačią dieną pas pp. Jarus buvo Sandariečių pietai, ir apart p. Liuto dalyvavo ir adv. Rastenis, kuopos pirmininkas J. Gutauskas, Jonas Galinaitis ir kiti. Po pietų buvo kalbėta apie Sandarą ir Sandariečių veikimą ir reikalus.

Lietuvių kalbos mokykla.

Pradžioje spalio šių metų tapo sudrutinta ir ant naujų pamatų pastatyta Lietuvių Kalbos Mokykla. Mokytojauja advokatas Rastenis, p-lė Mikutaitė ir A. Kurelaitis. Mokykla randasi Lietuvių svetainėj trečių lubų salėje. Lankosi gražus burys mokinių, suaugusių ir jaunesnių. Rengiasi sulošti teatrą nepoilgo.

Atletų kliubas.

Lietuvių Atletų Kiubas, orui atvėsus, užsiima gimnastika ir spalio 24 šių metų turėjo balių Lietuvių salėje. Prie minėto Kliubo priklauso daug jaunimo. Tik gaila, kad negauna chorvedžio muzikaliams dalykams vesti; o tada galėtų daug ką nuveikti.

Sandaros kuopa

Sandaros vietinė kuopa rengia fėrus; tam tikslui išrinkta komisija, fėrai ne poilgo įvyks. Kiek čia Sandariečiai fėrų turėjo tai visuomet buvo pasekmingi. Rengiamasi, kad šie butų pasekmingiausi.

Naujienėlės.

Senas Baltimorės pilietis ir pasiturintis Real Estate dyleris, p. A. Laukaitis, susilaukė dukters, poniai Velžienei, fotografo žmonai, kitai Real Estate dylerei, garnis atnešė sunų. Dabar kai kurie teiriaujasi ar ir St. Janušui, trečiam Real Estateriui garnys ko neatneš...

Andai nušoko nuo tilto ir pasiskandino jaunas Leonavičius. Manoma, kad nepasisekimas moksle ir nesenai laidotuvės motinos sudarė aplinkybes, kurios privedė jaunuolį prie tokio žingsnio.

Moterių Piliečių Kliubas

Moterų Piliečių Kiubas irgi gerai laikosi. Nesenai turėjo vakarienę ir tai buvo puiki pramoga. Jos laiko tarpusavius lavinimuisi ir pasitarimus politikos ir draugijos klausimuose ir darbuojasi šelpime Lietuvos našlaičių.

Trijų Brolių Sesuo.

BALTIMORE, MD.

Vienas prigėrė, kitas staiga mirė.

Šiuo pastaruoju laiku atsitiko dvi nelaimės: Martyn. Kvederas sėdo pietuoti kaip sveikas, tik virto nuo krėslo ir mirė. Paliko turto namais, apie $30,000. Palikomoterį, du vaiku ir dvi dukteris, vyriausis 16 metų.

Kazimieras Levonavičius, 27 metų amž. Mirus motinai, besigailėdamas jos atsisveikino su tėvu ir nuėjęs nuo tilto šoko į upę ir prigėrė. Tai vienturtis sunus tėvo ir dar turtingo. Kaipo geri parapijonai kreipėsi į probaštelį, kad palaidotų su mišiomis. Pastarasis atsisakė leisti skenduolį į bažnyčią. O per pamokslą sako, be Dievo valios nė vienas plaukas žmogaus nekruta. Tai jei taip, tai ir prigerti be Dievo valios tas geras parapijonas negalėjo ir kuomet tokia valia Dievo, tai kodėl tą prigėrėlį nelaidoti kaipo ir ant lovos mirusį?

Korespondentas.

N. S. PITTSBURGH, PA.

Baisi nelaimė ant vyrų krito.

Ponia Gustienė išvarė savo vyrą įspirdama jam į užpakalį. Sako, eik sau kur nori, o aš su tavim daugiau gyvent negaliu. Kaip matyti moteris perdaug padyvyti negalima. Nes jos vyras beveik visados girtas budavo, todėl pavarė savo vyrą ir prisiėmė ant "burdo" rusą.

Pasikorė.

Jonas Kamšis pasikorė ant lovos galo. Tas žmogus buvo labai geras, negėrė ir nerukė. Vienok jo pati neapkentė jo, nes jis buvo nesveikas, turėjo romatizmą apie 5 ar 6 metus ir mažai dirbti begalėjo, ir jau buvo augęs žmogus. O jo moteris ir yra daug jaunesnė. Todel moteris apsižiurėjo, kad jis jau yra persilpnas dėl jos. Viena per senas, antra palieges. Moteris nutarė sau visai išsikraustyti kitur ir norėjo pasiimti visus rakandus. Pasisamdė vežimą ir atvažiavo rakandų išvežti. Tas nelaimingas ligonis, matydama, kad jo moteris jį jau apleidžia, pasikorė.

Susitaikė.

Ponia Raksienė taipgi buvo savo vyrui į užpakalį įspirusi. Bet girdėjau, kad priėmė atgal ir abudu esą nutarę eiti išpažinties, kad prašalinti tuos kipšus, kurie darė "periškadą" jų tarpe. Dabar po išpažinties tur but gyvens laimingai.

Sudurnavojo.

Martynas Juodžiukinas išsikraustė iš proto. Jis per pereitus kelis metus niekada nebuvo trezvas, vis buvo girtas ir girtas, ir ant galo taip prisiėjo, kad per munšainą ir proto nustojo. Jis dabar yra ligonbuty, bet nėra žinios, ar pasveiks, o gal ir kojas pakratys. Tai ką daro pekliškas raugas. Todel aš nuo savęs patarčiau lietuviam, pamesti gėrus tą prakeiktą raugą ir but susipratusiais vyrais. Vietoj, kad sėdėti prie munšaino galiono, geriau eiti į mokyklas pasimokyti rašyti, skaityti ir skaitlinių. Tuomet busite verti vyrais pavadinti. Iš to bus jums patiems ir žmonijai nauda.

Vėjo Brolis.

CLIFFSIDE, N. J.

Kliubiečių balius puikiai pavyko.

Vietinis L. U. N. kliubas parengė balių nedėlioj, spalio 25 d. Nors iš ryto lijo, bet po pietų išsipagadino ir publikos prisirinko gana daug, apart lietuvių buvo daug ir svetimtaučių. Taipgi buvo ir du majorai. Kadangi kliubas yra užvardytas Cliffside and Fairview, N. J., tad ir atsilaskė abiejų miestų gaspadoriai su jais ir dar keli politikieriai, kuriem buvo leista pakalbėt keli žodžiai: Jie linkėjo geros ateities, minėtam kliubui. Lietuviškai kalbėjo kęletą žodžių L. Pocius ir J. Karsokas. Tvarkos vedėjas buvo kliubo pirmininkas J. Mileris, kuris perstatinėjo visus poeiliu išsirtikšt mintis, kas link Kliubo gerovės. Reikia pasakyti, kad minėtas Piliečių Kliubas nesenai susitvėrė, bet jau atsižymėjo daug geriau už seniau gyvuojančias draugijas ir kp. Gryno pelno nuo baliaus atliks kliubui $175. Kliubo valdyba taria širdingą ačiu visiem atsilankiusiem į balių. Taipgi ir už gražų užsilaikymą, kas darė gražų įspudį visiem. Taria ačiu Kliubo Valdyba.

Sandarietis.

PITTSBURGH, PA.

Komunistų straksėjimas ir "Miss Sandara"

Tur but kaip Pittsburgo apielinkėj gyvuoja SLA. 3-čias apskritys, tai dar nebuvo tokio triukšmingo suvažiavimo, koks buvo Spalio 25 d., LMD. svetainėj, Pittsburgh, Pa. Mat prieš tą buvusiam suvažiavime buvo komunistų didžiuma, tai parvarė nutarimą, kad kiekvienos kuopos vienam delegatui atvažiavusiam 15-ką mylių į Apskrijio suvažiavimą butų apmokėta kelionės išlaidos iš Apskričio Iždo. Todėl draugučiai ir stengėsi naudotis proga, ką "special" ir buvo atvažiavę. Vienas tai atvažiavo tik biznio padaryt, pavyzdžiui, A. Kubilckas, iš Coal Centre Pa., ir atsivežė besketą kiaušinių ir arbuzų pardavinėt. Paklausęs ar tik už tikietą bus užmokėta, ar dar ir pietai bus duota, nusiskubino žemyn biznio daryti, Taigi ryte tik atidarius suvažiavimą, jau kairieji nenorėjo priimti naujos Carneges kuopos. Taip pat buvo da pasipriešinimų ir prieš 40-tos kuopos delegatus.

Vienas komunistėlis nebuvo išrinktas, tai atėjęs į suvažiavimą padarė protestą, kad jį neišrinko. Bet jo protestas liko atmestas, nes tai kuopos dalykas. Kuopų atstovavo rodos 18-ką, delegatų buvo 55 su komitetais. Tai gana skaitlingas suvažiavimas.

Didžiausias trukšmas pakilo, kada buvo įnešta, kad panaikyt referendumą ir vietoj išrinkti Apskričio valdybą sekantiems metams, nes pasirodė, kad bolševikų ir jiems pritariančių tėra tik 20 balsų, o prieš susidarė didelė didžiuma. Todel ir pasižymėjo "komisaras" Buknis ir J. Milauckas, kurie pradėjo nesilaikyt tvarkos ir niekint Sandariečius taip, kad pirminnkas J. K. Mažiukna turėjo atimti balsą Bukniui ir Milauckui kelis kartus. Ypač Milauckas "pasižymėjo" savo nekulturiškumu. Buvo sukilę eiti pro duris, bet vadas Gataveckas paraginęs sėst, tai vėl visi susėdo, nes matė, kad atsistojo tik Bradoko kuopos ir McKees Rocks.

Prasidėjo rinkimai Apskričio Komiteto. Perstačius p-lę Anelę Akelaitytę sekretorium, Buknis pareiškė: "Draugai, žinokit, kad balsuosit už Akelaitytę, tai balsuosit už Sandarą. Ant to p-lė Akelaitytė pareiškė: "O aš jaučiuos, kaip devintam danguj, nes tai aš esu "Miss Sandara".

Taigi pirmininku išrinkta J. K. Maziukna, pag. J. Gataveckas, sek. p-lė A. Akelaitytė, fin. sek. Pranas Savickas, kas. T. Gelčius, kasoso globėjai J. Kazlauckas ir Urbonas.

Nutarta surengti prakalbų maršrutą ir kalbėtoju pakviest "Tėvynės" red. S. Vitaitį. Komunistėliai pasižymėjo kaip jie įvertina savo darbuotojus, nes G. Urbonas ir E. K. Surmaitienė Vitaitį išvadino supuvusiu politikierium. Bet vis gi didžiuma nubalsavo Vitaitį kviesti, o ne Jeskevičiutę.

Taip pat panaikinta bedarbių fondas. Panaikinta pirmesnis tarimas, kad delegatams butų apmokama kelionės išlaidos. Nuo dabar kurios kuopos siųs delegatus, turės užmokėti pačios. Nutarta suvožiavimus turėt ir apielinkės kolionijose, kur paranku butų visoms kuopoms. Tai reiškia, vieną metą vienam krašte, kitą kitam ir kad butų visoms kuopos vienokis važinėjimas.

Vienas iš delegatų.

RACINE, WIS.

Racino Sandariečiai veikia, gausiai aukuoja L. P. Iždui. Komunistai važiuoja į Šarkų Bažnyčią.

Spalio 11 d., Turner salėj, 3 val. po pietų ALTS. 35 kp., ir Jaunų Lietuvaičių Choras buvo suruošę gražų programą. Programas išpildytas sekantis: Sulošta "Paparčio žiedas"; lošėjais buvo tie: Joniuko — A. Tyla, Antaniuko — S. Mockus, Šimo — V. Vaitas, vaiku 1, — L. Dzendželetaitė, 2, — A. Nunovaitė, 3,— J. Gelumbauskaitė; mergaitės 1, — E. Viliutė 2, — O. Žilevičiutė, 3, — V. Nunovaitė, Marytės — O. Gliebiutė; Kunigaikštytės dvasia — M. Kavaliauskaitė, Kunigaikščio dvasia — F. Grimalytė. Koncertinė dalis susidėjo iš šių dainelių: "Lietuva", "Sėjau Rutą", "Kiškelis", "Pasėjau kanapę", "Seni, duok tabakos", "Mano motinėlė", "Jurgis verkia", "Verda boba kukulius", "Aš vaikiukas" ir "Mus Lietuvaitė". Visas tas daineles sudainavo Jaunų Lietuvaičių choras po vadovyste p-lės Pranės Grimalytės. Vaitų Vinciukas ir Mockų Stasiukas iš "Vienybės" "Tarkos" skyriaus atliko Adomo su Uršule dorišką pasikalbėjimą.

Programas užbaigtas klasiniais šokiais.

Užsibaigus programui tęsėsi šokiai iki 11 val. nakties prie Grimalių orkestros. Visas programas atlikta gerai per čia augusį jaunimą vaikučius, senesnių programe nebuvo per 14 m.Reikia džiaugtis. Pasekmingam lavinimosi mus vaikučių garbė priklauso Sandaros 35 kuopai, nes ji jiems padeda ir lavina. Garbė ir tėvams, kurie leidžia savo vaikus mokintis liaudies dainelių ir lietuvių kalbos. Tas parengimas išėjo visais atžvilgiais gerai. Svečių publikos prisirnko pilna salė. Įplaukų padaryta $120.15, išlaidų buta $99.33; gryno pelno liko $20.82. Pusė to pelno liko reikalams Jaunų Lietuvaičių, antra pusė aukuojama L. P. Iždui — $10.42. Tai pradžia mus Sandaros 35 kuopos remime L. P. Iždo. Trumpoje ateityje tikimės sutelkti stambesnę auką. Butumėm turėję ir daugiau pelno, bet per patį geriausį laiką užgeso šviesos ir visą valandą reikėjo laukti, kol dratos sujungta. Daug žmonių išvaikščiojo į namus. Antras mus svarbus parengimas ruošiamas lapkričio 29 d. Turner Hall, drauge su kenoshiečiais "Dailės Rateliu".

Apie tą busiantį parengimą smulkiau pranešiu per "Sandarą". Dabar visų Sandariečių prašau patiems ruoštis ir savo draugus ir pažįstamus kviesti parduodant iš kalno jiems tikietus.

Jaunų Lietuvaičių choras turėjo "Halloween" vakarėlį spalio 1 d., L. D. Kliube, pačios sunešė valgius, iš kasos nupirkta du keisai papso, linksmintas iki 10 val. nakties. Daug turėta įvairių žaidimų ir kiekviena atėjo į vakarėlį pasipuošus tam tikrais rubeliais. Laike vakarienės sakė įvairias pasakas apie "Halloween" reikšmę.

Vaikų mokyklėlė lietuvi[illegible] kalbos eina kas kart didy[illegible]as šeštadienį į pamokas at[illegible]vis naujų mokinių. Vaikų mokyklėlė atėjus Kalėdoms suruoš eglaitę ir pakvies gerųjį Kalėdų Dieduką su dovanomis.

Katalikai lietuviai pamatę, kad Sandariečiai gražiai mokina čia augusį jaunimą ir jie ėmėsi už darbo. Velijam tame darbe pasekmių, bet ar negeriau butų sudarius vieną mokyklėlę

Vietinių komunistų nepavydėtina padėti yra. Kaip girdėjau, jų trys patys, tokiam skaičiuj esanti, suprantama, nieko veikti negali, tai iš Chicagos jų alsavimą palaiko. Spalio 4 d. turėjo suruošę prakalbas, publikos susiėjo keletas, kalbėjo tulas Šarkunas. Vietos lietuviai jų neremia, nes ir pavojinga su jais susidėti. Kaip girdėti iš kai kur tuos nenuoramas iš Amerikos krausto į jų garbinamą rojų Rusiją. Matosi, jų likimas visai netoli šarkų bažnytėlės. Dieve, jiems padėk greičiaus atsiekti tikslą. Nebereikalo už tai ir kabinėjasi prie T.M.D. ir Sandariečių. Bukit ramųs, mes jums gero velinam greičiau užbaigti vargo kelionės dienas.

Spalio 18 d. katalikai lietuviai buvo suruošę koncertą Turner salėj. Koncertą išpildė kenoshiečiai Šv. Petro Parapijos choras, vedamas p. Kaulakaičio. Dainavo virš dešimts dainelių ir sakė vieną monologą. Dainos išėjo didžiumoj silpnai, tą pripažins patys daininiinkas, publikos atėjo pastebėtinai mažai. Ačiu rengėjams man pavelino ir "Rimbu" apdalyti. Juokų nėra gavus "Rimbą."

Spalio 19 d. miesto Court House įvyko paskutiniai kvotimai suteikime ateiviams Amerikos piliečių teisių, t. y. gavime popierių. Iš lietuvių gavo su pagyrimu šie: K. Stoškus, J. Simanavičia, D. Dokšus. Buvau ir aš kandidatu, ačiu geriems liudytojams Juozui Rumbučiui ir Jeronimui Pilypui jų rekomendacija likau Amerikos naturalizuotu piliečiu. Viešai geraširdžiams savo liudytojams tariu širdingą ačiu.

M. Kasparaitis.

Novačinskis - krikščionių demokratų bičiulis.

Krikščionys labai dažnai mėgsta mokinti opozicija, kaip jai laikytis, kaip ir apie ką rašyti, ką veikti jiems viešpatauja nt. Ir ka ta opozicija prasilenkia su kademų jai duodamomis instrukcijomis ir iškelia viršun tokių dalykų, kokių kademiškoji pozicija jokiu budu nenorėtų, kad butų viešai žinoma, tai ji arba kuo skubiausiai griebias pavartoti "realių argumentų" k. a. cenzura ir konfiskacija, arba kur del ypatingų išrokavimų — o tokių irgi esama — net tų argumentų nebepatogu vartoti, puolasi savo nuodėmes, kaltes ir klaidas kitiems primesti.

Kad ir pastaruoju metu, juk valandančios partijos buvo užsimanę įtikinti kvailius, kad visi jų atžagarieji darbai, pradedant nuo pirmo susiuostymo su lenkais, yra padaryti iš baimės opozicijos. Na reika tik prisiminti krikščionių "lyderio" d-ro Karvelio nevykusiai prasimanytus v. liaud. interpeliacijas, visą giriadą "Ryte" ir naujausius E. Tras'o išvadžiojimus, kurs net randa, kad dabartinis kabinetas sugriuvęs jau nebe del savo chroniškos neurastenijos, net nebe del visų pozicijos terapistų konstatuotos "iešmininko" (valdininkės) priežasties, o stačiai tiesiai del "Lietuvos Žinių"...!

Bet pas musų "krikščionis" valandomis apsireiškia ir tokių atakų, kurių jokiu logikos mastu nebeina išmatuoti, gal tik kokia nors tam tyčia pramanyta "gegužinė manija": **kiaušin! tai padėjo, bet patys ant jo sėdėti nenori!**

Visasi taip išėjo su tuo nelemtuoju Novačinskiu. Buvo gyveno sau kur tai Lenkijoj aštraus liežuvėlio laikraštininkas publicistas Novačinskis, kurs kaip ir kiekvienas lenkas, sau ramiai čiulbėjo ulbėjo. Nei iš šio, nei iš to, lyg kumščiu į stalą daužus žirklės, pradėjo į jo ulbesius atsiliepti "Lietuvos" Vygandas. Savitarpio ulbėjimosi patraukiamoji jėga pasirodė tokia stipri, kad Novačinskis, lyg kiškis patėlė į kiškio patinėlio ulbavimą pradėjo artintis ir prisiartino tiek, kad atsirado pačiame Kaune, pačioje "Lietuvos" redakcijoj ir kitose panašiose vietose, iš kur tik giminingą sau garsą nuuodė plintant.

Opozicijos medinčiams pajutus kiškį kopustų darže,pastarasis buvo vietos kiškiukų gražiai patylomis išlydėtas, į vagoną pasodintas ir jo pėdsakai 6 valandų ilgumo uodegomis užbraukyti...

Bet neturėjo Varšuvos zuikelis tiek užturos ir vos grįžę papludo savo "Gaz. Warszawskoj" pasakoti visa, kur buvęs, ką girdėjęs ir kaip priimtas buvęs...

Ką g,i žodis ne žvirblis—paleidai nebepagausi, tuo labiau, kad Varšuva tai ne Kaunas: nei tu jos cenzura nei apskrities viršininku pasieksi! "Sferos" ir visi, kam toji "paslaptingojo žmogaus Kaune" misterija susiaušė kailį, bematant susikišo galvas į smiltis ir bevelijo nieko neregėti ir negirdėti. Bet ta opozicija, kuri, lyg Ahasfero prakeikimas, neduoda nuvargusioms pozicijos kojoms pasilsėti, ir šį kartą pradėjo "krikščionis" uiti jų pačių iššauktosiomis dvasiomis.

"Liet. žinios" įdėjo iš "Gazet. Warszawskса" 226, 228 ir 232 n-rių Novačinkio pasipasakojimų apie vaišes Lietuvoj išgirsti, ką rašo apie Lietuvą toks fenomenas, taip mistiškai Lietuvoj 4 dienas viešėjęs?

Bet tatai įšinkino priščiuvusius pozicijos strausus ir vienas toks, vardu Uo Dr., iškišęs iš pasparnės snsapą, tvojo į nemėgstamąją vietą — "Novačinskis valstiečių liaudininkų agentas".

Paprastai mums tenka "pipirų" iš pozicijos "mokytojų", kam mes kartais Lietuvos piliečiams patiekiame vertimų iš užsienio spaudos,s kad visuomenė matytų kaip užsieny į Lietuvą žiuri: ne vien tik pagyrimus, bet ir neigimus, kurių pridarė kademai beviešpataudam. Ši kademų baimė, pamatyti savo veidą svetimame veidrody, yra tikrai pateisinama. Juk ir ožys tokį veidrodį puola daužyti.

Bet šiame atveju "Ryto" publicistai parodė dar kitą savo ypatybę — tai laikraštininko obskurantizmą. Jiems nesuprantama, kaip "Liet. Žinios" gavo "Novačinskio laiškus". Iš tikrųjų, galva gali susisukti apribotam gero "krikščionio" protui. Čia į Kopenhagą telegramų nemoka dar nusiųsti ir del to nemokėjimo net kabinetai griuva, o čia kiti net Varšuvos laikraščius prigauna!

Pamanytum, kad šioji kademu publicistų sancta simplicitas yra del to taip naiviai rodoma, kad įtikinus kitus, koks didelis yra reikalas sutvarkyti susisiekimą... o tuo pačiu, kad ir netiesioginiai pateisinti paslaptingąjį Kopenhagos redybų punktą apie geležinkelius.

Tačiau mes nemanome, kad "Ryto" laikraštininkai butų tokie jau kvaili, kokiais jie patys stengias save parodyti. Priežastis to pono Uo Dr. susijaudinimo bus bėsanti toj pačioje krikščioniškoje savo šešėlio baimėje. Kiekvienas to Novačinskio prisiminimas juose pačiuose iššaukia tokias dvasias, kurių, reikalui kitaip nukrypus, jie velytų nebegirdėti ir neberegėti.

Tai yra tik negrynos sąžinės baimė.

Deja, baime viena kaltės neišpirksi — tam reikalinga atgaila ir pasižadėjimas daugiau "nebegriešyti". O kol to nebus, tol įkyrus Novačinskių ir kitokių šešėliai jums ramybės neduos.

Bgpts.

("Lietuvos žinios")

KAIP BORTKEVIČIENĘ VEDĖ KALĖJIMAN.

Rašo BENIS BAJUS

Spalio 20 d. yra lygi birželio dvidešimtai. Ji neužmirštama lygiai. Tą dieną "Lietuvos Žinių" redaktorė, ponia Felecija Bortkevičienė pasodinta "Geltonojoj", arba "Mickevičiaus viešbutyj". Pasodinta už tai, kad įdėjo Petrulio ir Bistro kabinetų karikaturą. Kas tai matė!

Spalio dvidešimta išaušo graži diena. Rudens saulė pomažu, apsukomis pasikėlė virš Kauno stogų. Laisvės Alėja paliko jauki; Vienybės Aikštė patraukianti. Lengvas, truputį šaltas vėjelis žaidė tarp nukritusių lapų. Miesto sodne po medžius karstės voverės, viršunėse giedojo špokai ir čirškėjo žvirbliai.

Beeidamas pro miesto sodną, sutikau pažįstamą jauną žyduką. Jisai buvo lyg ir nepaprastam upe.

-- Muštynės Laisvės Alėjoje! — taip jis mane pasveikino.

— Muštynės?! Kas per muštynės? Kas mušasi?

— Miesčionys su policininkais.

— Kaip tai? Dėl ko?

—Bortkevičienę veda į "Mickevičiaus viešbutį".

Tuojau atsiminiau, kad ta senutė tapo nuteista mėnesiui kalėjiman už nesumokėjimą pabaudos už įdėtą "Lietuvos Žiniose" karikaturą.

Vargšė senutė! Ta nenuilstanti Lietuvos darbuotoja! Kaip daug jai rupi Lietuvos gerovė. Lietuva! Lietuva! Laisva Lietuva— tai jos šventas idealas. Visą savo gyvenimą ji dirbo Lietuvai; jinai rupinosi, kad Lietuva atgautų laisvę; jinai žiurėjo, kad Lietuvos liaudis susiprastų tautiniai. Pagaliau Lietuva ir tapo laisva! Nukrito retežiai nuo musų tėvynės krutinės. Lietuvis atsikviepė laisvai. Džiaugsmingai jinai sušuko: "Nebepusiu aš daugiau Sibire, nebežusiu aš daugiau nuo caro rankos! Aš laisvas jau! Mano tėvynė laisva! Lietuva laisva jau!"

Tarp daugelio tų linksmių balsų, tų šukavimų laisve atsikvėpus buvo ir senutės Bortkevičienė balsas. Džiaugėsi Lietuvos laisve nemažiau ir tą, kuri nekartą dar ir savo gyvastimi rizikavo dėl tos laisvės. Bet dabar štai žandarai veda ją į kalėjimą; štai sodina ją už grotų.

Tuojau aš pradėjau įsivaizdinamai matyti senutę žandarų rankose. Jinai eina tarpe žandarų, o jos draugai ją lydi. Pamačiau aš kalėjimo sienas. To kalėjimo, kuriame ne vienas kalinys išėjo iš proto, pamišo dėl nepanešamų jame esamų sunkenybių.

Bortkevičienę veda į kalėjimą!

— Bėgkime žiurėti! — tariau žydukui.

— Neprileidžia.

— Kas neprileidžia?

— Policininkai.

Palikau jį ir bėgu vienas pamatyti, kaip tą senutę veda į kalėjimą. Bet nebesuspėjau pamatyti. Ją nuvedė pirma, negu aš paspėjau ten nubėgti.

Bortkevičienė jau kalėjime. Ta,kuri visą savo gyvenimą pašventė Lietuvos naudai atsidurė už geležinių grotų, kad išdrįso įdėti Petrulio ir Bistro karikaturas. Drįso tokių vyrų "mordas" "išpeckoti". Tai matote, amerikiečiai. O pas jus Prezidento Kulidžiaus 'mordas' gal nekartą buvo nukarikaturuotas ir mažai kas į tai atkreipė atidos. Bet pas jus Amerika. Pas jus Amerika, o pas mus Lietuva, tik Lietuva. Matote skirtumą, gerbiami piliečiai?

Sutikau vieną veikėją, diplomatą.

— Na, tai ką?

— Ką gi?

— Ką žinai?

— O gi nieko.

— Nieko nauja?

— Nieko.

— Kaip tai?

— Kas gi?

— Nagi Bortkevičitnė...

— Taip, Bortkevičienė. Tik palydėjome ją į "Geltonąją". Cha, cha, cha!

— Cha, cha, cha! Sakai, tik palydėjote?

— Vot, tik dabar. Iškilmingai nulydėjome į "Mickevičiaus viešbutį." Bet ne taip jau prastai mat, ne "ant viečnasties". Vadinasi, tik vienam mėnesiui. Tegu jiems Dievas duoda "dvasią švntą".

— Jiems?

— Taip, jiems. Tegu jiems Dievas duoda "dvasią šventą". Cha, cha, cha! Graži diena šiandie, ar ne?

— Labai maloni rudens diena.

— Aš norėčiau žinoti, kaip žmogus jautiesi tokią dieną atsiduręs tarp keturių kalėjimo sienų. Ar tau neteko....?

— Prastai, labai prastai jautiesi, — tariau.

— Tai niekis, jos vistiek neuždarys į karcerį.

— Gal ir ne.

—Aš nemanau.

— Kaž kaip tas atsilieps į piliečius?

— Pasiutusiai gera!

— Sakai, gerai?

— Labai, grandioziai. Žmonės, kokie jie nebutų, turi simpatiją, turi širdį. Jie su senute. Einame gėlių nupirkti jai.

— Gerai tu sakai. Einame.

Nunešėm senutei gėlių, bet veltui: musų neprielido. Ėmė baisus piktumas, bet ką pradėsi?

— Laukim, — tarė diplomatas.

— Laukim, — pakartojau.

— Sulauksime, — tarė diplomatas.

— Butinai turėsime.

PASTABOS APIE PADAUŽAS IR GERUS ŽMONES

Padaužų organas padėjo didžiausiu vedamu antgalviu "Anglija nepatenkinta lietuve".

Kas čia tokio, kad ji nepasitenkinus kokia ten lietuve. Gal negera mergšė, ar bobelka, tai ir nepasitenkinus jąja. Jei Anglija butų nepasitenkinus Lietuva, tuomet butų kita kalba.

Vienas bolševikas skundžiasi savo gazietoje, kad esą dabar nebegalima naktimis vaikščioti po Valparaiso universiteto kambarius, nes jie esą užrakinami vakare.

Tai matote, kas bolševikui nepatinka. Nebutų bolševikas. Ir jam tiktų nueiti į padaužų organą.

Kunigų federacijos sekretorius K. J. Krušinskas rašo, kad "mokykla tautos ateitis" ir rekomenduoja seseris Pranciškietes mokytojomis.

Iš šito aiškiai pasirodo, kiek p. Krušinskas supranta mokslą ir mokytojų pareigas. Seserys bažnyčiose poterius mokyti yra all right,bet mokyklose jos yra good for nothing. Tą federacijos sekretorius turėtų žinoti.

J. K.

Kun. Šmulkštys atkeliavo Amerikon ant pakvietimo Amerikos Kunigų Vienybės — Federacijos, tačiau garsino, kad Lietuvos Seimas Šmulkštį atsiuntęs į interparliamentarinį seimą Washingtone, kur Šmulkštys ale nedalyvauja, nes nemoka kitų kalbų apart dzukiškos, ir net nebaigęs Federacijos maršruto su prakalbomis išvažiavo Lietuvon. Kodel taip greit, paaiškės vėliaus.

Rusijos žydai negalėdami atvykti Amerikon gešefto daryti, metės ukiauti. Rusijos valdonai (visi žydai) pavedė Krimo apygardos žydams kolonizuotis, kam paskirta 400,000 akrų jau išdirbtos žemės. 113,000 žydų (galvų) esą jau gyvena ukėse, kurie gavo pinigais pašalpos nuo Amerikos žydų $15,000,000.

Palestinos žydai, kolonistai, gavo $68,000,000 nuo Amerikos žydų.

Kada kunigija sutinka su karalija, tai abiem tada gerai — sako kun. Pranas Jakštys. Bet demokratija kitaip sako ir kunigiją su karalija skaito kaipo nereikalingus gyvenime.

Lietuvos valdantieji katalikai, neturėdami nė gimnazijos mokslo važiuoja į Fryburgą (Šveicarijoj), kur gauan "daktaro" — (mokyto) laipsnius ir tada jau gauna vietas valdžioje ir mokyklose kaipo "mokyti asmens". Bet kelionės į Šveicariją yra brangios, ir delto geri katalikai ar jų giminės dabar jau "padaromi mokytais" ir Lietuvoje. Taip Telšių "Saulės" gimnazijos mokinys, ateistų vadas Dagilis (strielčiaus kun. Dagilio brolis) tyčia "susirgęs" nelaikė egzamino, bet gavo "diplomą", kaip "diplomą" gavo ir Budraitė be egzamino, kurią jau kiša žydų gimnazijoj už mokytoją 8-tai klesai, kada tos klasės trys žydukės laike egzaminų susirgo ir prašė atidėjimo egzaminų, ką Švietimo Ministerija atmetė.

Arba Jonikas ir Juškevičaitė baigę Telšių gimnaziją. Juškevičaitę tuoj paskyrė į žarėnus mokytojauti. Jonikas negauna mokytojo vietos Telšių, Mažeikių, nei Kretingos apskričiuose.

Abramavičius baigęs universitetą ir prityręs mokytojas negauna nė liaudies mokytojo vietos. Laurynaitis vos 4 klases baigęs — yra mokyklų inspektorius.

Tai katalikiškas teroras. Katalikai šauks, kad demokratai negerbia katalikiškos valdžios.

NEPASITIKĖJIMAS NAUJAM MINISTERIŲ KABINETUI.

Valstiečių Liaudininkų Seimo Frakcijos krikščionių demokratų diktaturos vykdymo Kabinetui po deklaracijos perskaitymo įteiktoji nepasitikėjimo rezoliucija:

"Kadangi šis Ministerių Kabinetas yra krikščionių demokratų bloko tikras padaras, kadangi tasai blokas pirmučiausia rupinasi ne Lietuvos Respublikos, bet Romos Vatikano politika ir siaurais savo partijos reikalais, kadangi Ministerių Kabineto žmonės aktingai yra dalyvavę įvariuose pastaraisiais metais žygiuose teisėtumui ardyti, policijos priežiurai platinti ir gilinti, savivaldybių teisėms siaurinti, žmonių ir visuomenės grupių iniciatyvai slopinti, švietimo, susirinkimų, spaudos laisvei mažinti, žodžiu — kadangi jie yra pasireiškę demokratingumo priešininkai; kadangi tie žmonės ir jų vienminčiai, budami jau antri metai valdžioje, nesugebėjo suorganizuoti naujakuriams ir bendrai valstiečiams prieinamo kredito ir reikalingų išeinančių iš žemės reformos įstatymo juridinių normų, kadangi jisai yra suskaldęs Lietuvos Respublikos pajėgas ir įvedė tarpusavio neapykantą, kadangi toksai valdymas veda Respubliką prie suirutės, — tai valstiečių liaudininkų sąjungos Seimo frakcija reiškia Ministerių Kabinetui nepasitikėjimą ir eina kitų reikalų svarstyti".

VIŠAKIO-RUDA. Nuo pavasario čia įsteigta Ukininkų Sąjungos skyriaus pieninė, kuriai pradėjus veikti supirkinėjant pieną, pieno produktai (sviestas, grietinė ir tt.) žymiai pabrango. Teko patirti, kad pieninė ne per kaip veikia, nes čia žmonės nepasiturinti ir karvių daug nelaiko, už tai ir pieną prisieiną patiem's Sąungos nariams rankioti kalėdoti ir iš žmonių prašinėti.

IŠ APYSAKOS

(Tąsa nuo 3 pusl.)

"Cit vaike", — tyg iš miego pažadino mane šeimininkas. "Tu juk nieko nežinai. Eik geriau valgyt ir gulk. Ko norėjo tą ir gavo."

Aš nuėjau it apsvaigęs virtuvėn bet nesinorėjo valgyti. Tą vakarą nieks nebevalgė. Jokubo jau nebebuvo kieme, nebebuvo ir vyrų. Nejauki ir žiurbi tyla dvelkė iš visų pusių. Ir nuo tos dienos daugiau aš nebemačiau Jokubo. Tą vakarą net ir mes su Mare klėtin nebėjom gulti. Kas žin ko baisu ir nejauku buvo. Šeimininkas paskui patraukė iš pagalvio skarelę ir sako:

"Va kur buvo pinigai, kas jei ne jis. Pogulio vakar čia gulėjo".

Ir abu su žmona išėjo seklyčion.

Mes su Mare sugulėm gryčioje. Ji lovoj, o aš ant peneninko.

Neėmė manęs miegas. Akyse nuolat stovėjo Jokubas, kurio baisų vaizdą protarpiais uvydavo sumykęs teliukas. Kas žin kam jį šeimininkas jau trečią dieną laikė grįčioje. Anksti rytą pabudus Marė atėmė iš jo pusiau sučeplotą ir nuvytą skarelę O kai ji išėjo į darbą man dar miegant šeimininkė pradėjo sakyti savo vyrui: "Ar tik nebus teliukas pinigus suryjęs", —o gal — atsakė jis. Telią papiovė, pas kurį ir rado pinigus. Bet kur Jokubas buvo niekas daugiau nežinojo. Jį, matyt, arba policijai atidavė, arba išvežė kur į krumus po žeme pakasti.

Galas.

Lattanzio Studio

Pasidaryk gerą ir gražų paveikslą.

Mes darome puikiausius paveikslus veselijų (vestuvių), piknikų ir kas tik kokių reikalauja. Studija atdara dieną ir naktį, visada gausite mandagų patarnavimą.

43 BRIDGE STREET, Ansonia, Conn.

Lai PAIN-EXPELLERIS Praveja Skausmus! Trinkite greitai taip, kad šis stebėtinas linimentas persisunktų per odą į pat tą vietą, iš kur paeina nemalumai. Pain-Expelleris palengvina kraujo sukepimą ir atsteigia normalį kraujo tekėjimą gislomis. 35c ir 70c vaistinėse. Tėmykite, kad butų Inkaro vaizbaženklis ant pakelio.

F. AD. RICHTER & CO. Berry & South 5th Sts. Brooklyn, N. Y.

Puikus plaukai turėtų buti kiekvienos moteries pasididžiavimo turtu, bet pleiskanos ir naikinimo darbas eina ranka rankon.

Ruffles

yra pleiskanų mirtinuoju priešu. Prižiurėkit gerai savo plaukus ir galvos odą pirm, negu tie paslaptingi parazitai pakirs plaukų šaknis, apdengs jusų galvos odą nešvariomis baltomis lupynomis, kas bus priežastimi jusų plaukų slinkimo.

Pirkite bonką Ruffles už 65c pas savo vaistininką šiandien, arba 75c tiesiog per paštą iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO. Berry & South 5th Sts. Brooklyn, N. Y.

Tavo Pareiga Jais Rupintis.

Maži kudikiai negali niekuomi sau pagelbėti! Kuomet jų viduriai užkietėja, jie nežino kas jiems kenkia. Tai yra reikalas jųs, motinos! Prižiurėkit juos rupestingai. Pridabokit, kad jų viduriai veiktų kiekvieną dieną. Ir jei apsireikštų nors mažiausis vidurių užkietėjimas, duokite jiems Bambino—Kudikių Geriausį Draugą. Kudikiai mėgsta ji. Jie net prašo daugiaus. Jis veikia greitai, lengvai, tikrai. Bonka 35c. aptiekose ar tiesiai iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO. 104-114 So. 4th Street Brooklyn, N. Y.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužeminto kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mei laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Tatpgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimų, vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausia. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyka.

D: CABITT.

100 SALEM STREET, BOSTON, MASS

"ŽMONIJOS ISTORIJA"

Tai yra puikiausia paveiksluota, 500 suviš puslapių knyga pradedanti apsakyti žmonijos gyvenimą ant žemės su pradžia jos vystymosi iš žemesnių gyvunų apsako plačia tą šiose dienose svarbų klausimą, Evoliuciją.

Leidžia "Dirva" — kas iškalno užsiprenumeruos gaus už $2.00 (ir 25c. už persiuntimą.)

DIDŽIAUSIAS VEIKALAS UŽ TOKIUS PINIGUS!

——Prenumeratorių vardai tilps toje knygoje.——

(Reikalaukit cirkuliorio dykai, paaiškinančio apie knygą)

"GALIUNAS"

Drama iš Lietuvių pasakiškų kovų su žmogėdžiais senovės laikuose. Irgi leidžiama prenumeratos keliu, kaina dabar tik 25c. Po išspausdinimo bus 50c. ar 75c.

"DIRVOS" KNYGYNAS

3352 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, O.

Tel. So. Boston 0502

Paul J. Jakmauh, M. D.

(Jakimavičius)

509 EAST BROADWAY SO. BOSTON, MASS.

Dr. J. C. Seymour

(LANDŽIUS)

LIETUVIS GYDYTOJAS

Valandos: nuo 9:00 val. iš ryto iki 9:00 v. vak.

381 BROADWAY, So. Boston, Mass.

Tel. S. B. 4000.

Dr. COHAN

DENTISTAS

Ex-Ray Specialistas, antros durys nuo City Hall.

ANSONIA, CONN.

Tel. S. B. 2805-R.

Lietuvis Optometristas

Išegzaminuoju akis prisiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.

J. L. PAŠAKARNIS, O. D. 447 Broadway, So. Boston, Mass.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O. D.

Akių Specialistas

399a BROADWAY, Tarpe E ir F gatvių, So. Boston.

Bell Phone: Oregon 0863-J.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa

L—I—E—T—U—V—I—S

DAKTARAS (gydo ligas) IR CHIRURGAS (daro operacijas).

OFISO VALANDOS:

Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 iki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

ADVOKATAI.

NADAS RASTENIS

ADVOKATAS.

700 West Lombard Street BALTIMORE, MD.

Telefonai:

Ofiso: Calvert 5896

Buto: Gilmor 0361

Namų tel. Univ. 1463-J.

A. O. ŠALNA (SHALLNA)

LIETUVIS ADVOKATAS

Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.

"Darbininko" Name (centro rubos)

366 W. Broadway, So. Boston.

Tel. So. Boston 0520

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS 111 Broadway, S. Boston, Mass Ofiso Tel. S. B. 141 Res. West Newton 2284

Vietos žinios.

HALLOWEEN SOCIALIAI VAKARĖLIAI.

Ponai Stasiuliai turėjo surengę privatį socialį vakarėlį, taip vadinamą "Halloween party", praeitos subatos vakare, savo namuose, Dorchestery. Vakarėlio tikslas buvo paminėti p-lės Ievos Čižiutės, Stasiulienės sesers, gimimo dieną.

Vakarėlis buvo gana įdomus, įvairus ir linksmas. Buvo valgių, žaismių ir šokių. Ieva Čižiutė ir Kalinauskiutė šį vakarą pasirodė smarkiausios; jos buvo "full of pep ir real charming girls" visą laiką. Tokios buvo ir kitos, bet pirmos dvi vis ėmė vadovystę.

Vakarėlyje dalyvavo sekantieji: iš merginų: Ieva ir Aldona Čižiutės, Kalinauskaitė,Norbutaitė, Raulinaičiutė, Gendruoliutė, Kasparaičiutė (Elena), Nevinskiutė, Zmuidinavičiutė ir dvi merginos iš Worcester, Mass. Iš vyrų: Čižius, Mockevičius, Bulskis, Juodgudis, Jankus, Biekša, Bolys ir Tulys.

Iš vyrų šį vakarą dainininkas Jonas Bulskis turėjo daugiausiai "fonių". Vakarėlis baigės apie tris naktį. Juodgudis grįžo namo su galvą pilna svajonių ir širdžią kaž ko tokio nesuprantamo. Taip spėjo jo draugai.

Ant rytojaus vakare moterys Sandarietės buvo surengę taip pat "Halloween party", "Sandaros" svetainėje. Šiam vakarėly dalyvavo nemažai Sandariečių, daugiausiai vedusių. Buvo gera vakarienė ir nemažai pasilinksminimo. Prizus laimėjo Jenulevičius ir Bolys. Vienas greičiausiai suvalgė pakartą donacą, o antrą išgriebė su dantimis iš bliudi vandens obuolį, vadinasi, pataikė "the right one".

KRIKŠTYNOS.

Pereitą nedėldienį, pas Sandariečius Rasimavičus buvo jų sunaus Normano krikštynos. Bankiete dalyvavo burys svečių, jų draugų ir visi gerai pavaišinti linksmai laiką praleido. Linkime Rasimavičių sunui sveikam augti.

JONAS PALIONIS JAU PASVEIKO.

Praeitą savaitę sekmingas Real Estate biznierius Jonas Palionis, kurio ofisas yra virš "Dar-ko" ofiso, buvo ligoninėj. Jam operaciją darė ant nosies. Operacija gerai pavyko ir jisai jau sveikas.

Iš to ir juoko buvo; butent: Biekša: — Palioniui darė operaciją ant nosies.

Jankus: — Tai lengva operacija, už kokių dviejų dienų galės vaikščioti.

Vileišis: — žinoma, kad galės. Jei butų kojas amputavę, tai butų negalėjęs.

LINKSMA NAUJIENA.

Labai yra linksma pranešti, kaip vietos taip ir apielinkės lietuviams, ypač jaunimui, kad D. ir M. Dr. "Gabija" vėliai pradeda savo aktyvišką darbą dailės srityje. Pradeda darbą su sustiprintomis jiegomis, su nauja energija ir su nauju mokytoju, ypatoje, gerb. Jono Dirvelio, iš Worcester, Mass. Kas yra p. Dirvelis, rodos nėra reikalo daug kalbėti, nes jis yra plačiai žinomas, kaip geras muzikas ir gabus chorų vedėjas. Atėjus jam prie Gabijos: yra pamato manyt, kad Gabija vėliai galės daug ką nuveikti dailės dirvoje.

Pirma repeticija bus sekančio penktadienio vakarą, lapkričio 6, Sandaros svetainėje, 327 E Street. Butų labai geistina, kad apart gabijiečių atsilankytų kodaugiausiai jaunimo ir stotų visi drauge prie darbo. Tai yra vienintėlė vieta, kur jaunimas praleidžia linksmai laiką ir atlieka didelį darbą.

Gabijos Valdyba.

PRANEŠIMAS.

ALT. Sandaros 7 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks nedėlioj, lapkr. 8 d., kaip 12:30 val. po pietų, savoje svetainėje, 327 E Street. Visi nariai butinai pasistengkite dalyvauti.

Valdyba.

PRAKALBOS O'NEIL'O RINKIMŲ REIKALE

Pereitą nedėldienį po pietų Lietuvių salėje buvo didelės prakalbos Bostono miesto majoro rinkimo reikalu. Kadangi lietuviai yra nusistatę palaikyti Joseph H. O'Neil kandidaturą, tai ir šios prakalbos buvo surengtos Bostono Lietuvių O'Neil komiteto. Prakalboms pirmininkavo Komiteto pirm. A. Ivas, kalbėjo kandidatas į majorus O'Neil ir veik visi vietiniai žymesni kalbėtojai. Susirinkus publika reiškė savo simpatiją O'Neil'o kandidaturai.

ĮVAIRUS VAKARAS.

Sekantį trečiadienį, lapkričio 4 d. vakare, Lietuvių salėje, So. Bostone bus didelis įvairumų vakaras. Dalyvaus garsus daininikai, komedijantai, Magikai. Programas bus italų, amerikonų ir kitomis kalbomis.

NAUJA LIETUVIŠKA DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ.

Kurioje galima gauti visokių drabužių vyrams, moterims, merginoms ir vaikams, taipgi ir visokių audeklų. Nepamirškite, jog Kalėdos netoli. Jeigu pirksite kam kokią dovaną, ateikite pas mus, nes mes turime visokių ir del visų net importuotų iš Vokietijos daiktų. Nepamirškite seną pažystamą.

CHAS. URBONĄ
661 E. Broadway,
South Boston, Mass.

TEATRAS ir KONCERTAS

"Sniego "Karalaitė"
4 aktų drama Chechovo

Rengia So. Bostono Lietuvių Ukėsų Draugija nedėlioje, Lapkričio-Nov. 8 d., 1925 m., Lietuvių svetainėje, kampas E ir Silver Sts. So. Boston, Mass. Pradžia 7 valandą vakare. Veikalas atvaizdina jaunos sesutės meilę, del savo brolio, kuomet jisai atvažiuoja pas "Sniego Karalaitę". Ji pasiryžus jį surasti, turi perkęsti daug vargų pakol suranda. Artistai surinkti su tam tikrais gabumais, todėl galima tikėti smagaus vakaro.

Teatrą ir koncertą išpildys Simano Daukanto Mokyklos mokiniai, po vadovyste Zuzanos Neviackienės. Vakaras bus labai puikus, nes vaikučiai yra išlavinti, kaip dainavime, taip ir lošime. Tad visi ateikite ir pamatykite, kaip maži vaikučiai yra išsilavinę scenoj.

Įžanga visiems dykai.

Kviečia L. U. D. Komitetas

Gera Proga.

Jeigu kas norite įsigyti gerą Floor Lempą, tai pasinaudokite proga ir kreipkitės į musų išdirbystę. nes kiekvienam gerą patarnavimą suteikiam. Lietuviai norin papuošti savo kambarį vi... kreipkitės pas:

K. DAMUŠIS
41 Tampa St, Mattapan, Mass.

SO. BOSTON HARDWARE KRAUTUVĖJE.

Galima gauti visokių reikalingų dalykų, kas tik yra reikalinga prie namo pataisymo žiemos sezone. Musų krautuvėje galima gauti visokio didžio stiklų langams ir kitokiems dalykams. Žodžiu sakant, kas tik yra reikalinga prie namo pataisymo viskas galima gauti. Reikale prašome užeiti, o visuomet gausite gerą patarnavimą. Kreipkitės sekančiu antrašu:

379 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
Tel. So. Boston 0122.

TUKSTANTIS

MELSVO AUDEKLO SIUTŲ PO $25.00

Geriausių vilnų, gražiausios stailos ir gero pasiuvimo, geriausi vyrams siutai Bostone ir visi gvarantuojami. Kitose krautuvėse jie kainuoja po $35 ir $40.

Tukstantis

VYRIŠKŲ OVERKOTŲ PO $25.00

Geriausio audeklo ir gražiausios stailos. Tokie overkotai kitose krautuvėse kainuoja po $35 ir $40. Lietuviai užeikite į mano krautuvę ir persitikrinkite, o įsigysit gerus drabužius sutaupydami daug pinigų.

LOUIS KOZOL
389 Broadway. South Boston, Mass.

Kalėdos Jau Netoli!

Laikas jau prie jų rengtis. Jei manai Kalėdų šventėms apsirėdyti ar dovana savo draugą apdovanoti, laikas pirkti dabar. Pas mane krautuvėje galite gaut geriausių aprėdalų ir čeverykų suaugusiems ir vaikams. Užlaikome gražiausių šalikų,kaklaraiščių,marškinių, kepurių ir kitokių visokių dalykų.

Užlaikau geriausių gramafonų, kurie kalėdų šventėms yra nupiginta kaina. Taipgi turiu garsiausių dainininkų įdainuotų rekordų, butent: Miko ir Kipro Petrauskų, J. Butėno, Sodeikos, Čižausko, Karužiutės, kun. Struckaus ir kitų. Galite užsisakyti ir per paštą. Del informacijos ypatiškai arba laiškais kreipkitės pas —

GEO. MASILIONIS
233 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Kalėdos Artinas

Kalėdos jau netoli· Jei manai Kalėdų šventėms apsirėdyti, arba Kalėdine dovana apdovanoti savo giminę arba draugą, tai jau laikas prie to rengtis. Mes svo krautuvėje užlaikome geriausių ir gražiausių aprėdalų vyrams ir vaikams. Turime naujausių ir gražiausių Šalikų, Pirštinių, Kepurių ir kitokių visokių dalykų. Kviečiame lietuvius reikale užeiti, o mes suteiksime gerą tavorą ir gerą patarnavimą. Visuomet užeikite į

Paul's Clothing Shop

Povilas Likas, Savininkas.
456 BROADWAY, SOUTH BOSTON, MASS.

SO. BOSTONO IR APIELINKĖS

LIETUVIAI

Jei jums reikalingi kokie gyvenimui rakandai, tai visuomet kviečiame užeiti į musų krautuvę, kurioje galėsite rasti didžiausiame pasirinkime visokių gyvenimui reikalingų rakandų, kaip tai: Parlor Setų, Valgomems Kambariams Setų, Lovų, Karpetų, Klijonkų, ir kitokių visokių reikmenų, kas tik reikalinga.

Pas mus bile ką pirkdami visuomet busite patenkinti, nes gausite gerą tavorą, ir taipgi gerą patarnavimą.

Musų krautuvė randasi visiems parankioje vietoje, kampas F St. ir Broadway, reikale kviečiame užeiti ir persitikrinti.

P. F. Carey Co.

416 Broadway, South Boston, Mass.
SKYRIUS:
380 Washington St., Brighton, Mass.

TĖMYKITE TELPANČIUS BIZNIERIŲ SKELBIMUS.

Tel. So. Boston 3827 — J.
BROADWAY CLEANSING & DYEING CO.
Augštos rušies valymo, dajinimo ir siuvimo įstaiga. Darbas paimamas iš namų ir grąžinamas į namus.
507 BROADWAY
So. Boston, Mass.
Kitas štoras:
493 Broadway, So. Boston
Tel. So. Boston 1831 —R.

Nauja Muzikos Studija.

Šiuomi pranešu S. Bostono ir apielinkės lietuviams, jog **atidarau muzikos studiją,** po numeriu:
470 EAST EIGHTH STREET
So. Boston, Mass.
kurioje mokinsiu piano ir harmonijos. Norėdami gaut platesnių informacijų, kreipkitės pas ponią Zuzaną Neviackienę virš paminėtų antrašu.
Studijos vedėja
p-lė **Emilia Tataroniutė.**

Flood Sq. Hardware Co.

Lietuvio geležinių daiktų krautuvė. Čia užlaikome visokius geležinius reikmenis, kas tik reikalinga prie namų. Taisome visokius įrankius, kaip tai: zamkus, raktus, piuklus, žirkles ir kitus daiktus, kas tik žmonėms reikalinga.
636 EAST BROADWAY
Arti I St., So. Boston, Mass.
J. Greiviškis ir A. Alekna,
savininkai.
Tel. S. Boston 2700 M.

Naujoj Vietoj.

Geriausis So. Bostono Kostumeriškas
KRIAUČIUS,
Sandarietis, persikėlė į naują vietą.
Gerbiamieji, norinti užsisakyti ant ordelio drabužius, kreipkitės pas mus, o mes padarysime tamistoms pagal naujausios mados. Taipgi senus drabužius taisom, valom ir prosinam kaip vyrų, taip ir moterų.
Musų antrašas tokis:
A. SIMOKAITIS,
344 Broadway, So. Boston, Mass.

Bronis Kontrim

CONSTABLE, REAL ESTATE, ir Visokių Apdraudimų (Insurance) Agentas
361 WEST BROADWAY
Tel. So. Boston 0605
120 MARINE ROAD
Tel. So. Boston 2483-W
SOUTH BOSTON, MASS.

K. ŠIDLAUSKO
APTIEKA

Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų. Reikale kreipkitės.
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

D. A. ZALETSKAS
GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS.

GRABORIUS Z ZALETSKAS BALSAMUOTOJAS

Ofiso antrašas:
983 CAMBRIDGE ST., CAMBRIDGE, MASS.
Tel. Univ. 8831
Gyvenimo antrašas:
26 DIMICK STREET, SOMERVILLE, MASS.
Tel. Prospect 0415—M

Real Estate

V. P Yankus

SANDAROS REAL ESTATE VEDĖJAS

CAMBRIDGE, 3 šeimynų 15 kambarių kampinis namas su visais įtaisymais, maudynės, skalbynės, elektros šviesa, dveji piazai ir 2 karų garadžius, prekė 13,400; įnešt 3000 randų gauna 134 į mėnesį (senos randos).

JAMAICA PLAIN, 6 šeimynų naujas namas po 5 kambarius, su visais įtaisymais, elektra, atskiros "steam" šiluмos, ąžuolinės grindis, vieta yra prie pat Franklin Park, randų į mėnesį yra 288. Prekė 27,-800, įnešt apie 6,000.

ROXBURY, 6 šeimynų namas po 3 ir 4 kambarius su gesais ir toiletais, naujai ištaisytais, labai geroj vietoj, randų į mėnesį 90.00 prekė 8,400 įnešt apie 2,000.

SO. BOSTON 3 krautuvės ir 6 šeimynų murinis namas arti Broadway geroj biznio vietoj, įeigų į mėnesį 230, prekė 17,000 įnešt apie 4,-000.

DORHESTER, 3 šeimynų 15 kambarių namas su visais įtaisymais "furnace" šilumos ir didelis daržas, prekė 11,500, įnešt 2,000.

MATTAPAN, tik 3 metų senumo, 9 kambarių, kampinis namas, su visais įtaisymais ir yra didelis daržas.

Del greito pardavimo. Prekė tik $8,400, įnešti $2,000.

SANDARA REAL ESTATE
327 E Street South Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2408.

$4,000 duoda $4,000 gryno pelno į trejus metus įdėjus į murinį namą su 3 krautuvėmis ir 6 šeimynomis, geroj vietoj arti Broadway, South Bostone; prekė $17,000 ir lengvos išlygos.

DUONKEPYLKA (bakery) su krautuve ir visais įrankiais, mašinerija, trokais ir tt. didelis biznis daromas per daug metų; taipgi 8 šeimynų namas eina sykiu, gera įplauka ir gera tirštai apgyventa lietuvių apielinkė. Prekė $23,000 $7000 įnešti ir lengvos išlygos.
LITHUANIAN AGENCY
361 W. Broaway So. Boston, Mass.

CAMBRIDGE, 3 šeimynų 17 kambarių su vaniomis 3 steam heateriais, elektrikas, fronto ir užpakalio pijazai, netoli karų. Ir kitas 3 šeimynų, 15 kambarių namas tik 15 metų senumo ir žemės užtenkamai del garadžių. Prekė 10500.
K. SIDABRAS
56 Cherry St. Cambridge, Mass.
arba
110 Tremont St., Room 508. Boston

CITY POINTE priešais marių, gražiausioj apylinkėj, 4 šeimynų, 20 kambarių namas su maudynėmis, skalbinėmis, elektrikais ir tt.; vieta de krautuvės; turi buti parduotas trumpiausiame laike; prekė tik $12,800, $2,500 įnešti.
B. KONTRIM
120 Marine Rd. S. Boston, Mass

---

112 — ŠIMTAS DVYLIKA — 112 naujų stubų po 5-6, 6 ir 7 kambarius ir Sun Parlors, su visais šios mados įtaisymais. Taipgi vieta ir garadžiui, puikioj ir parankioj vietoj Dorchestery. Kaina tik $12,500 už vieną ir įnešti $3,000.
A. J. NAMAKSY,
395 Broadway, S. Boston, Mass.
Tel. S. B. 2340.

Lietuviška Orchestra

Grajina visokius naujausius ir linksmiausius lietuviškus ir amerikoniškus šokius. Rengdami kokią pasilinksminimo pramogą reikale kreipkitės:
ALPHONSE ZVINGILAS
267 Broadway
So. Boston, Mass.

P. J. Akunevičius

LIETUVIS GRABORIUS.
PERSIKĖLĖ Į NAUJĄ VIETĄ.
Suteikia geriausį paskutinį patarnavimą, todėl verta pas jį kreiptis.
OFISO IR GYVENIMO ANTRAŠAS:
820 E. 6-th St., So. Boston, Mass. Tel. S. B. 0183-W.